

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het ontstaan en de toepassing van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Kort vóór het gerechtelijk verlof hield het « Vlaams Rechtsgenootschap » aan de Universiteit te Leuven een plechtige zitting waarop het tot stand komen, — nu twintig jaar geleden —, van de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken werd herdacht.

Wij zijn zo gelukkig hieronder aan onze lezers de tekst te kunnen mededelen van de twee merkwaardige spreekbeurten die op deze zitting werden gehouden door Mr H. MARCK en Mr J. L. CUSTERS.

REDE VAN Mr H. MARCK

Oud-Minister

Advocaat bij de Balie te Antwerpen

Lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Ingevolge het vererend vriendelijk verzoek van uw geachte voorzitter, Prof. Collin, kom ik U ter bespreking voorleggen, wat ik meen te kunnen noemen een voorontwerp van het bilan van twintig jaar toepassing van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. De ervaring met die wet in het rechterlijk arrondissement Brussel zal echter, meer in het bijzonder, door mijn waarde confrater en collega, Mr Custers, worden behandeld.

Redelijkerwijze moet ik dan ook beginnen met in herinnering te brengen : enerzijds, de toestand waarin het rechtsleven onze Vlaamse gewesten zich, onder taalopzicht, bij de stemming van gezegde wet, sinds bijna een eeuw bevond en anderzijds, de houding welke door de bevolking tegenover die toestand werd aangenomen.

Zulks schijnt mij des te meer nodig, daar, zoals ik het nog deze laatste weken herhaaldelijk heb kunnen vaststellen, heel wat jonge en « half-jonge » juristen daarvan weinig of niets afweten, zodat zij dan ook de werkelijke betekenis van deze hervorming niet duidelijk genoeg inzien.

* * *

Toen wij, ouderen, er onze intrede deden, was het rechtsleven ten onzent haast uitsluitend eentalig Frans.

Bijzonder uit de burgerlijke en de handelsrechtbanken, was onze taal nagenoeg helemaal verbannen.

« Alles » geschiedde er, immers, doorgaans in het Frans.

De schuld daarvan lag bij de magistratuur en bij de balie. De meeste rechters leden aan « verfransing ». Voor hen was het Frans niet enkel de enige « voorname » omgangstaal, maar ook de enige « waardige » gerechtstaal.

Erg wonder was dit niet. Die heren behoorden tot wat men gemeenlijk de « hoge burgerij » noemde, waarvan het hoofdkenmerk de verfransing tot in merg en been was.

Wat hun kennis van — en hun waardering voor — het Nederlands — de « taal van de mindere man » — betreft : zij was tot het minimum herleid.

Het stond hun overigens vrij bedoelde rechtscolleges te verfransen.

Immers, het gebruik der talen was er niet wettelijk geregeld en de hogere rechterlijke instanties wilden van deze regeling niet weten.

Vóór de correctionele rechtbanken ging het wel enigszins anders. Hier werd aan Nederlandse rechtspleging gedaan... omdat het wel moest. Want hier stond men voor een wettelijke regeling van het gebruik der talen, dagtekenend van 1873 maar later aangevuld en verbeterd. Doch, de « omzeiling » van die taalwet was gebruikelijk.

En dan... het «Nederlands» dat men er van sommige rechters te horen kreeg!! Het deed soms, in de zittingzaal, een schaterlach opgaan.

Zo herinner ik mij een rechter, die een correctionele kamer voorzat, aan een getuige te hebben horen vragen «zijn zweer» af te leggen en de zaal niet te verlaten omdat de «tribunal hem nog moest gebruiken»...

Wel te verstaan, met die taalkennis geraakte men nog in het Hof van Beroep.

Wat de balie betreft: zij was al niet minder verfranst dan de magistratuur en zulks ingevolge dezelfde oorzaken.

Vóór de burgerlijke en de handelsrechtbanken, werd slechts bij uitzondering in het Nederlands gepleit en de advocaat die zich hieraan «plichtig» maakte stond blootgesteld aan onaangename opmerkingen van de rechtbank of van franssprekende confraters.

Vóór de correctionele rechtbanken, omzeilden velen de verplichting, in het Nederlands te pleiten, door gebruik te maken van de formule «mon client m'autorise à plaider en français», zelfs dan wanneer zij zich behoorlijk in het Nederlands hadden kunnen uitdrukken en zij best wisten dat de betichte geen gebenedijd woord Frans verstond.

Het eigenlijke balieleven was in handen van de Franstaligen en de Franselaars. De «Conférence du Jeune Barreau» speelde er de eerste viool en alle Vlaams pionierswerk werd er «miszien».

Die taaltoestand was echter niet recent. Hij bestond reeds lang, zeggen we: van even na de jaren '30, met dit verschil dat hij, te voren, nog heel wat ongehoord was geweest.

Om U dit te bewijzen, zullen staaltjes wel voldoende zijn.

Er waren ten eerste, de uitlatingen van sommige hogere magistraten.

In een verslag in 1859 aan Minister Rogier gericht, verklaarde de Procureur-Generaal Leclercq:

«De Vlaamse taal is toch maar de taal van een klein volk, verloren midden in de grote volkeren van Europa. Zij was nooit de taal van het onderwijs of de opvoeding of van de wetenschap of van het recht of van de wetgeving. Zij is dat niet en zal het nooit worden, althans, voorzeker niet in een nabije toekomst.»

Een ander Procureur-Generaal, de heer Ganser, schreef in een brief gericht aan dezelfde minister: «Wat men ook doe, ten ware men in België de afschuwelijkste dwingelandij zou invoeren, zal men altijd voor onze rechtbanken de taal gebruiken van de wetenschap en van het recht, de taal van de wetenschappelijke opleiding: het Frans.»

Procureur-Generaal de Bavay nam wel aan dat in het Vlaamse land rechters moesten worden benoemd die Vlaams kenden, maar verzette zich krachtadig tegen het gebruik van het Nederlands in de rechtspleging zelve, omdat, zo schreef hij, «het niet in de bevoegdheid van het gerecht valt tot de ontwikkeling van de Vlaamse kultuur bij te dragen».

Hij trad trouwens aanvallend op tegen de vervlaamsing van het gerecht, in de rede die hij, in 1864, bij de opening van het rechterlijk jaar van het Hof van Beroep te Brussel uitsprak en zulks nadat Procureur-Generaal Leclercq in de Koninklijke Academie, zich over die hervorming eveneens scherp had uitgelaten.

Maar, bij dit alles bleef het niet.

Aldus: bij arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dd. 11 oktober 1863, werd aan Mrs. Vuylsteke en De Laet, in de zaak van de Vlaamse berichte Karsman, verboden in het Nederlands te pleiten, omdat drie raadsheren de Nederlandse taal onmachtig waren.

In een zaak Peerlinck verbood, bij arrest, het Hof van Cassatie in het Nederlands te pleiten of besluiten te nemen onder voorwendsel dat zulks onbetamelijk was...

Het gebeurde zelfs, zoals Prof. Van Bauwel het in zijn «Burgerlijk Procesrecht» schreef, dat het gebruik van het Nederlands werd ontzegd aan particulieren die er om vroegen, en dit zelfs in strafzaken, dat magistraten weigerden uitleggingen in het Nederlands te aanhoren en dat rechtbanken de hun voorgelegde in 't Nederlands gestelde stukken in het Frans deden vertalen op kosten van de partij die ze voorbracht...

En dat alles gebeurde met instemming van de Uitvoerende Macht en van een Parlementaire Meerderheid.

Het ware dan ook van een volk als het onze, onwaardig geweest hadde het zich niet tegen zulk smadelijk regiem, dat dan nog gepaard ging met de verfransing van het bestuur en van het hoger onderwijs, krachtadig verzet.

Dat verzet kwam echter al spoedig.

Reeds omstreeks 1840 kwam het tot uiting om geleidelijk, uit te groeien tot een verwoede strijd voor de vervlaamsing van het gerecht in het kader van een algemene Vlaamse Herwording.

Hier zouden wij de geschiedenis van die strijd willen overschouwen.

Er steekt daarin immers veel leerzaams, veel heerlijks en velen herinneren zich haar niet meer of hebben haar nooit ingezien.

Maar, spijtig genoeg, laat de tijd, die ons voor deze spreekbeurt is toebedeeld, ons niet toe dat belangrijke gedeelte van de Vlaamse beweging onder ogen te nemen.

Wij zouden echter ondankbaren zijn, zo wij niet van deze bijeenkomst gebruik maakten om een eresaluut te brengen aan degenen die, in en buiten het Parlement, aan die negentigjarige strijd hebben deelgenomen.

Trots verdachtmaking en bedreigingen van allerlei aard, hebben zij het hoofd geboden aan de ongebreidelde weerstand en aanvallen van de verfranste machthebbers, ten prijze soms van zware offers.

Voorzeker, hebben zij niet alles kunnen veroveren wat zij beoogden. Aldus b.v. konden zij de bij uitstek verfranste vesting der burgerlijke en handelsrechtbanken niet bemeesteren.

Maar, zij behaalden toch belangrijke overwinningen, zoals de wet van 17 augustus 1873 met daarna hare aanvulling en verbeteringen zoals artikel 49 van de wet van 10 april 1890, waardoor de kennis van het Nederlands werd geëist van alle rechters in het Vlaamse land.

Bovendien werd, dank zij hun strijd, het Vlaams bewustzijn bij een aanzienlijk aantal juristen wakker geschud.

Het is ook, alles wel overwogen, aan hen te danken dat de Vlaamse volksgemeenschap een hele reeks schitterende rechtsgeleerde werken bekam waarop zij zich, met vaste voet, kon steunen bij het streven naar de verdere verovering van haar recht. Wij denken hier, o.m. aan de werken van Van Dievoet, van Kluyskens, van Fredericq, van Simon, van De Beus, van Van Bauwel en van anderen.

Kortom, door hun strijd, hebben zij het terrein aangelegd van waar kon worden opgerukt naar de eindoverwinning die ons het maximum zou brengen van wat wij, redelijkerwijze, konden eisen.

Zo komen wij dan tot het ontstaan van de wet van 15 juni 1935. Deze ook heeft haar «geschiedenis».

Wij bedoelen dat zij, zoals, trouwens, alle taalwetten, een lang en ingewikkeld «vormingsproces» heeft moeten doormaken.

Om U hiervan een gedacht te geven, kan het, dunkt mij, volstaan met er op te wijzen dat tussen de dag waarop men is begonnen eraan te «werken» en de dag waarop zij werd gestemd, vijf jaren en twee maanden verliepen.

Aan haar vorming werden, in de Kamer alleen, veertig vergaderingen van een bijzondere commissie en vijftien openbare zittingen besteed.

Er valt echter op te merken dat de ontbinding van de Kamers op 28 oktober 1932, het werk van zeventien commissievergaderingen en het verslag dat hierover werd uitgebracht heeft doen vervallen, met het gevolg dat, maanden na de verkiezingen, een enigszins anders samengestelde commissie heel het probleem opnieuw te onderzoeken kreeg.

Doch, waarop wij vooral willen wijzen is op de door de commissie gevolgde werkmethode.

Bij haar oprichting, werden aan de bijzondere commissie, voor onderzoek, voorgelegd: twee wetsontwerpen en twee wetsvoorstellen:

- het wetsontwerp op het gebruik der talen in burgerlijke zaken en handelszaken in de provinciën West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, alsook in de arrondissementen Brussel en Leuven. Het droeg de handtekening van de toenmalige minister van Justitie, P. E. Janson;

- het wetsontwerp op het gebruik der talen vóór het Hof van Cassatie. Het ging ook van voornoemde minister uit;

- het wetsvoorstel «betreffende het gebruik der Vlaamse taal in burgerlijke en handelszaken», ingediend op 8 maart 1928 door de heer Van Isacker, met de heren Van de Vyvere, Poulet, Van Cauwelaert, Van Dievoet en Marck als medeondertekenaars;

- het wetsvoorstel «betreffende het gebruik der Nederlandse taal in gerechtszaken», ingediend door de heer Romsée en medeondertekend door de heren Leuridan, Borginon en Elias.

Doch, alvorens de studie van die ontwerpen en voorstellen aan te vatten, meende de commissie, op grond van de talrijke haar voorgelegde taalgrievens, te moeten overgaan tot een grondig onderzoek van het in alle delen en onderdelen der rechterlijke organisatie van het Vlaamse land heersend taalregiem.

Dat onderzoek bracht haar tot de vaststelling dat, op het rechterlijk plan, niet enkel in de burgerlijke en handelsrechtscolleges, maar ook in tal van andere middens, onder taalopzicht, er zich ongehoorde wan toestanden voordeden.

En zo kwam zij dan tot het besluit dat aan dat alles, eens voor goed en in één en dezelfde wet een einde diende gemaakt te worden.

Naar haar mening, moest de wet als uitgangspunt hebben: Nederlandse rechtspleging voor de rechtbanken in Vlaanderen en Franse rechtspleging voor die van Wallonië, met bijzonder recht voor de Brusselse agglomeratie. Dus: streektaal - gerechtstaal, met maatregelen tot het waarborgen van de vrijheid van taalgebruik voor de burgers, maar ook met dwingend karakter van de essentiële voorschriften der wet.

Vaststellende dat geen enkel van de haar voorgelegde ontwerpen en voorstellen beantwoordde aan de door haar gestelde voorwaarden, gelastte zij haar verslaggever zelf een tekst op te stellen waarin met al haar opmerkingen en wensen zou worden rekening gehouden.

Die tekst kwam er ...

Hij werd de basis van alle verdere besprekingen in de commissie en in de Kamer om, ten slotte, na ook in de Senaat sommige wijzigingen — die niet allen verbeteringen waren — te hebben ondergaan, de wet van 15 juni 1935 te worden.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om hulde te brengen aan al degenen die in de bijzondere Kamercommissie en in de openbare Kamersittingen of in de Senaat zich hebben ingespannen voor de verwezenlijking van die wet.

Onder hen, was er toch één die zich, daarbij, bijzonder verdienstelijk maakte. Ik bedoel wijlen minister P. E. Janson. Hij was partijganger van een wet, gegrondvest op een beperkte tweetaligheid.

Deze formule werd echter door de Walen niet aangevaard en de Vlamingen verzetten er zich tegen om uiteenlopende redenen.

Dit ondervindende heeft Minister Janson zich neergelegd bij het beginsel der strikte eentaligheid als hoeksteen van de op te stellen wet.

Met de rechtschapenheid die hem kenmerkte, heeft hij dan ook de bijzondere commissie en vooral de verslaggever geholpen bij het opmaken en het verdedigen van het door hen bedoelde ontwerp.

Hij heeft, aldus, grotelijks bijgedragen tot de stemming van de wet, waarvan hij, doodgemarteld als hij werd door de bezetter, slechts de eerste jaren toepassing heeft mogen beleven.

Wij zullen zijn nagedachtenis, zoals die van andere overleden collega's, die de wet hebben helpen tot stand brengen, nl. de heren Bouchery, Rubbens en Van Isacker, in ere houden.

Natuurlijk, zal ik U over de inhoud van de wet niet spreken. Dit te doen, ware, mij dunkt, U beleiden want U zoudt er kunnen uit besluiten dat ik onderstel dat U een wet, die reeds twintig jaar bestaat, nog niet kent. Onder ons gezegd en gezwezen, ik ken er toch wel enkelen — magistraten en advocaten — die best zouden doen toch de tekst nog eens te overlezen en ook een ernstig commentaar ervan in te zien.

Ik ben dan ook zo vrij, hun van hier uit de raad te geven de studie over het «Taalgebruik in gerechtszaken», die onlangs in de «Algemene Practische Rechtsverzameling» verscheen, in te kijken.

Zij houdt, naar mijn mening, de meest juiste en volledigste ontleding in van de wet.

Haar auteur, Mr. L. Lindemans, verdient dan ook voor dat zeer hoogstaand werk, de hulde en de erkentelijkheid van alle Vlaamse juristen.

* * *

In de loop van de parlementaire debatten over die wet, hebben haar tegenstanders, herhaaldelijk en met klem, aangekondigd:

- 1) dat de toepassing, vanwege de magistratuur en de balie, op een heftige, onverbiddelijke tegenstand zou stuiten;
- 2) dat die toepassing niet zonder grondige wijzigingen kon geschieden en, in ieder geval, de noodzakelijkheid van grondige wijzigingen zo niet van de afschaffing zou doen inzien.

Wie het verloop van die toepassing aandachtig heeft gevolgd zal, voorzeker, mij niet tegenspreken wanneer ik zeg dat er van een «heftige, onverbiddelijke tegenstand» niets te zien of te horen is geweest.

Wel willen wij graag aannemen dat sommigen die hervorming niet gemakkelijk hebben kunnen «slikken» en beproefd hebben haar te omzeilen... maar

dat is wat anders dan wat werd voorspeld.

De waarheid is dat die toepassing tot nog toe niet alleenlijk op kalme, maar ook op loyale wijze is geschied.

Misschien hebben de voorgeschreven sancties wel iets of wat daartoe bijgedragen.

Toch heb ik de indruk dat, voor een overwegend deel, de gunstige atmosfeer waarin van den beginne af, de toepassing verliep, te danken is aan het feit dat zich, de dag nadat de wet van kracht werd, dus op 16 september 1935, voordeed.

Ik bedoel het optreden van de toenmalige procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel — onze huidige procureur-generaal bij het Hof van Cassatie — de heer Raoul Hayoit de Termicourt.

Deze eminente magistraat hield immers alsdan in de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Brussel, een rede, die niet enkel heel de magistratuur en de balie, maar ook de andere fransgezinde middens diep moet beïnvloed hebben en waarop ik het nodig acht even te wijzen.

«De wet op het gebruik der talen in gerechtszaken» — zo begon hij zijn mercuriale — «staat in het teken van de eendracht die aan het land, na de rampen die er zijn overgekomen, meer dan ooit nodig is.

»Zij vereffent een geschil dat, sinds meer dan negentig jaar, aanleiding heeft gegeven tot een hevige en vurige strijd, om het huldigen en het bewerkstelligen van de gelijkheid tussen onze twee voornaamste taalgemeenschappen.»

Na, in verheven bewoordingen en met de diepe rechtsvaardigheidszin die hem kenmerkt, op de bijzondere fazen van de Vlaamse beweging en meer in het bijzonder van de strijd voor de vervlaamsing van het gerecht te hebben gewezen, ging hij voort, aldus wel een harde les aan sommige van zijn illustere voorgangers gevende :

«De vergissing door het merendeel der voorstanders van het Frans in België begaan, ligt hierin : zij hebben gemeend dat de Vlaamse Beweging zich niet in alle lagen vertakte, dat het Volk haar gans onverschillig was, dat het enkel gold een gril van letterkundigen of een troef in het spel van politiciers...

»Gewis», zo ging hij voort, «tegen het verspreiden van de Franse taal is Vlaanderen nooit gekant geweest; nooit heeft het de uitroeiing of de wering van het Frans gevraagd of gewenst... Maar nooit dan ook, in de loop zijner geschiedenis, heeft het Volk aangenomen dat zijn taal zou beschouwd worden als een lagere taal, goed voor lieden zonder voldoende opvoeding. Derhalve, van den beginne af, heeft het taalvraagstuk het Volk belangstelling ingeboezemd; Vlaanderen heeft zich, met kalmte, maar dan ook vol vertrouwen aan de zijde geschaard van degenen die het karakter en de eigen aard van zijn ziel en taal wilden doen eerbiedigen. Sommigen hebben ook uit het oog verloren dat de gerechtshoven en de rechtbanken verheven centra uitmaken van intellectueel leven; zij hebben de opdracht onderschat welke de juristenstand op sociaal gebied wordt toegeschreven.» En wat verder zegde hij : «De dag moest aanbreken waarop, in de geregelde gang onzer instellingen, voldoening zou worden geschonken aan het verlangen van een Volk naar verheffing van zijn cultuur.»

Na dan een grondig commentaar van de wet te hebben voorgelegd, besloot hij zijn toespraak als volgt :

«Daar deze wet in de rechterlijke inrichting grondige wijzigingen brengt, zal haar toepassing, voorze-

ker, op moeilijkheden stuiten. Maar, wij zullen ze te boven komen. Welke ook onze mening over het taalvraagstuk weze, welke voorkeur ook de onze zou kunnen geweest zijn, wij zullen de wet nauwgezet toepassen».

«Zoedoende, zal de magistratuur, voor wie altoos een aanzienlijke rol in de landsgeschiedenis werd weggelegd, de harmonische ontwikkeling van onze beide culturen bevorderen en machtig bijdragen tot het versterken van de nationale eenheid. Te Brussel, inzonderheid, heeft de rechterlijke wereld een hoofdrol te spelen bij de culturele vooruitgang. In de hoofdstad, inderdaad, moet de polsslag kloppen van het intellectueel leven van onze beide landstrekken».

Wat nu die andere voorspelling van de «opposanten» betreft, nl. dat slechts na grondige wijzigingen de toepassing van de wet zou kunnen geschieden : ook daarvan is niets gebleken.

Voorzeker heeft de wet, in de loop van haar twintigjarig bestaan, wijzigingen ondergaan, zelfs wel vier. Maar, welke wijzigingen ?

Een eerste werd aangebracht door het K.B. van 24 maart 1936 genomen bij toepassing van de volmachtenwet van 31 juli 1934. Zij had ten doel de oprichting mogelijk te maken van een plaats van bijgevoegd substituut-procureur-generaal te Brussel en te Luik en van plaatsen van bijgevoegd substituut-procureur des Konings te Brussel en te Antwerpen, zonder dat werd geraakt aan de voorschriften betreffende taalkennis der leden van de parketten-generaal of van de parketten.

De tweede wijziging werd aangebracht door de wet van 14 augustus 1947.

Zij schaft de verplichting af een vertaling te voegen aan de akte van voorziening in cassatie bij de betekening van die voorziening in een gemeente waar de wettelijke taal niet dezelfde is als die welke voor de voorziening werd gebruikt.

Om die wijziging te verrechtvaardigen, werd o.m. aangevoerd dat zodanige vertaling totaal overbodig is daar de partijen het geding toch behoren te voeren in de taal door het Hof van Beroep gebezigd voor het arrest dat door de voorziening in cassatie wordt bestreden.

Alles wel ingezien, ging het hoofdzakelijk om het de advocaten van het Hof van Cassatie, die over het algemeen geen sterke «tweetaligen» waren, te ontslaan van vertalingswerk dat soms nogal vlug moest gedaan worden. De senator, voorsteller van die wijziging, is een van die advocaten...

In ieder geval, deed die wijziging niet in de geringste mate afbreuk aan de principes die in de wet van 15 juni 1935 werden vastgelegd, vermits, slechts bij uitzondering en om louter praktische redenen, de voorschriften van artikel 38 der wet alleen buiten de toepassing blijven ten aanzien van de voorziening in cassatie.

Derde wijziging door de wet van 8 maart 1948.

Zij bestaat in de aanvulling van artikel 40 der wet door het voordeel hiervan ook door eisers in cassatie te laten genieten, wat beantwoordt aan het standpunt door de wetgever aangenomen ter zake. Kortom, een leemte werd aangevuld.

Dan is er nog de vierde en laatste wijziging.

De wet van 15 februari 1952 heeft de eerste twee alinea's van paragraaf 2 van artikel 40 vervangen door een tekst die de bestaande toestand wijzigt in volgende zin :

Auditeur-generaal, substituut-auditeur-generaal, krijgsauditeur van Brabant, substituten-krijgsauditeurs, allen moeten de twee talen kennen behalve,

welk ook hun aantal weze, één enkele substituut-auditeur-generaal en één enkele substituut-krijgs-auditeur.

Wat men, klaarblijkelijk, door die wet heeft beoogd — en dit werd, overigens, door het departement van Justitie toegegeven — was de benoeming mogelijk te maken van bepaalde personen die het Nederlands niet machtig waren.

Kortom, zoals U komt te horen, ligt er in die wijzigingen niets dat aan de principes of de hoofdregels van de wet raakt en voor dezer integrale toepassing nodig was.

Valt er dan op de gedane toepassing volstrekt niets aan te merken?

Het komt ons voor dat sommige rechters al wel eens te gemakkelijk de «hoeken hebben afgerond» in een zin die zelfs indruist tegen een der grondslagen van de wet.

Dit is b.v. het geval met de toepassing van art. 23.

Deze bepaling geeft aan de betichte, wanneer hij de taal van de rechtbank niet kent of zich gemakkelijker in de andere taal uitdrukt, het recht om het gebruik van de andere taal te vragen.

Volgens sommige rechters, heeft de inwilliging van die vraag, in de hypothese dat de rechtbank verklaart die andere taal te kennen, tot gevolg dat gans de rechtspleging in de andere taal wordt gevoerd.

Zo komt het dan ook dat men te Antwerpen — en ook in andere plaatsen — nog Franse correctionele vonnissen vindt — althans enkele.

Welnu, zoals het trouwens door de verslaggever in de Kamer werd gezegd, — hij die, tenslotte, de auteur is van de wet — die rechtspraak is glad verkeerd.

De bedoelde verklaring van de rechtbank heeft geen wijziging van de taal der rechtspleging tot gevolg. Zij betekent enkel dat de verwijzing als nutteloos voorkomt omdat de rechtbank bekwaam is de betichte te verstaan en zijn uitleg te begrijpen in de taal zelf waarvan hij zich bedient.

Anders beslissen is regelrecht inbreuk maken op artikel 14, dat een der hoekstenen is van de wet. Het is de burgerlijke partij verplichten een taal te gebruiken die zij niet kent, die niet de streektaal is, en zulks in strijd met voormeld artikel.

Er is dan nog een kwestie van het gebruik der talen in fiscale zaken.

Zoals U weet, bepaalt artikel 6 der wet van 6 september 1895 dat de Hoven van Beroep in eerste en laatste aanleg beslissen over het beroep bij hen ingediend door de belastingplichtigen tegen de beslissing van de directeur der rechtstreekse belastingen.

Die gevallen zijn talrijk. Begin van dit jaar, moesten er 4.667 door het Hof van Beroep te Brussel en 1.446 door het Hof van Beroep te Gent worden bevestigd.

Wat stellen wij nu vast in verband met de taal die voor de beslissingen wordt gebruikt?

In 1953 sprak het Hof te Brussel, in fiscale zaken, 805 arresten uit, 600 daarvan waren in het Frans en 205 in het Nederlands gesteld.

In 1954 sprak datzelfde Hof, in fiscale zaken, 1.396 arresten uit, 1.128 daarvan waren in het Frans en 270 in het Nederlands gesteld.

De overgrote meerderheid van die zaken waren afkomstig uit het Vlaams gedeelte van het gebied van voormeld Hof. De administratieve dossiers ervan werden meestal in het Nederlands opgemaakt. Van waar dan wel dat overwegend aantal in 't Frans gestelde arresten?

Die toestand is in de allereerste plaats te wijten

aan de rechtspraak van het Hof van Beroep te Brussel, daarin gevolgd door het Hof te Gent.

Een arrest gewezen op 6 december 1939, in een zaak Mendelson, door eerstvermeld Hof, zegt uitdrukkelijk dat de wet van 15 juni 1935 niet toepasselijk is op de Hoven van Beroep, rechtsprekende in fiscale zaken, vermits zij slechts het gebruik der talen regelt voor de Hoven van Beroep uitspraak doende in tweede graad maar niet voor die Hoven wanneer zij in eerste en tweede aanleg hebben te beslissen, tenzij in één geval dat uitdrukkelijk wordt vermeld en waarin het gaat over misdaden en wanbedrijven door magistraten zelf bedreven.

Wij bekennen dat de wetgever beter had gedaan een volledige opsomming te geven van de gevallen waarin het Hof van Beroep in eerste en laatste aanleg uitspraak heeft te doen. Maar, bij gebreke aan een bijzondere bepaling, blijven toch de artikelen 1 en 2 der wet, ook in die gevallen, toepasselijk op de Hoven van Beroep.

Hoe het ook zij, bedoelde rechtspraak betekent een gevaarlijke inbreuk op de geest der wet, zodat het ons nodig schijnt door middel van een wetswijziging daaraan een einde te maken.

Dat de wet niet volmaakt is, bekennen wij volmondig.

Het is echter een feit dat de hoge rechterlijke overheden, tot nog toe, slechts, bij het onder ogen nemen van uitzonderlijke gevallen of toestanden, een of andere leemte er in hebben ontdekt.

Zo werd ons gewezen: 1) op de moeilijkheden die sommige verbalisanten ondervinden om verklaringen op te tekenen die in een andere taal worden afgelegd dan die welke zij machtig zijn; 2) op het feit dat er deurwaarders zijn die de taal niet kennen van de beslissing die zij moeten betekenen en uitvoeren; 3) op de moeilijkheid die zich voordoet bij cassatie met verwijzing naar een andere rechtbank, van een vonnis dat in de Duitse taal voor de rechtbank van eerste aanleg te Verviers werd behandeld; 4) op de moeilijkheid die zich voordoet wanneer het gaat over samenvoeging wegens verknoktheid, van zaken met rechtspleging in verschillende talen.

Doch, zoals wij zegden, betreft het hier uitzonderlijke gevallen.

Ons standpunt daaromtrent is: dat indien de wet, werkelijk, het middel niet aan de hand doet om aan die moeilijkheden een oplossing te geven — wat wij zo maar niet zonder meer aannemen — de wet moet aangevuld worden. Het is, echter, opvallend dat men toch, tot nu toe, die gevallen op bevredigende wijze heeft opgelost gekregen. De gepubliceerde rechtspraak is daar om zulks te bewijzen.

* * *

Er bestaat geen officieel verslag over de twintig jaar toepassing van de wet van 15 juni 1935 en de gepubliceerde «Statistieken over de bedrijvigheid van de Hoven en Rechtbanken» houden geen enkel gegeven in dat met die toepassing verband houdt.

Wij hebben echter die documentatie niet nodig om te mogen volhouden dat, dank zij de loyale toepassing van de wet, het rechtsleven in onze Vlaamse gewesten, van haast uitsluitend ééntalig Frans, dat het bijna een eeuw lang was, nagenoeg helemaal uitsluitend Vlaams is geworden — met andere woorden, de ver Vlaamsing van het gerecht is verwezenlijkt.

Actief deelnemende aan dat rechtsleven, stellen wij immers vast dat, in alle Vlaamse arrondissementen, alle burgerlijke en handelszaken en, voorzeker, ook

alle strafzaken uitsluitend in het Nederlands worden behandeld. Wel is waar, hebben een paar correctionele rechtbanken, in enkele zaken, aan Franse rechtspleging gedaan. Wij hebben daarop reeds gewezen, en meteen het verkeerde van die handelswijze onderstreept.

Een onderzoek heeft ons toegelaten vast te stellen dat o.a. in het arrondissement Antwerpen — het belangrijkste der Vlaamse arrondissementen — de vervlaamsing van de burgerlijke rechtbank en de rechtbank van koophandel, van den beginne af, volledig werd doorgedreven, nadat men daar altijd een diepgaande verfransing had gekend.

Onder taalopzicht is de balie, heel het Vlaamse land door, van aanschein veranderd. Zij ook is vervlaamt.

Van Franse pleidooien is er geen sprake meer, tenzij gans uitzonderlijk. Want de meeste advocaten die zich op artikel 64 der wet kunnen beroepen, pleiten in het Nederlands.

Vóór de Hoven van Beroep te Brussel en te Gent en vóór het Hof van Cassatie geschiedt alles stipt overeenkomstig de wet, zodat wij als Vlamingen hier geen reden tot klagen meer hebben, behoudens, zoals wij zegden, bij de berechting van fiscale zaken.

Voorzeker is er nog gebrek aan een voldoende aantal magistraten die een grondige kennis bezitten van de Nederlandse taal en meteen, van de aard, de zeden en gebruiken van de bevolking te midden van dewelke zij hun ambt uitoefenen.

Zolang echter men niet zal besluiten in Vlaanderen slechts magistraten te benoemen die hun volledige rechtstudies in het Nederlands deden, zal, ons dunkens, gedoelde toestand nooit op bevredigende wijze worden geregeld.

Voegen wij, volledigheidshalve hieraan toe dat op het «Algemeen Vlaams Congres» van december 1949, de inleider van het «Taalprobleem in het rechtswezen» verklaarde, zonder te worden tegengesproken, dat de wet van 15 juni 1935 diegene was die aan de Vlamingen het meest voldoening gaf.

En ziedaar dus, kort samengevat, wat de twintig jaar loyale toepassing van de wet van 15 juni 1935, onder taalopzicht, in het rechtsleven van Vlaanderen reeds heeft verwezenlijkt.

Mogen wij nu zeggen dat het ideaal werd bereikt, dat door de bewerkers van de vervlaaming van het gerecht werd beoogd bij het voeren van hun lange, lastige strijd?

Alles wel ingezien, moet op die vraag ontkennend worden geantwoord.

Want welk was dat ideaal?

Voorzeker, de vervlaamsing van de rechtsbedeling zelve te bekomen, maar dan ook, in die vervlaamste atmosfeer, een hoogstaand Vlaams rechtsleven te verwekken dat zou bijdragen tot de ontplooiing van de Vlaamse rechtswetenschap en tot de opbouw van een verrijnde Vlaamse beschaving.

Welnu, van dat standpunt beschouwd, is er uit de twintig jaar toepassing van de wet van 15 juni 1935 veel te weinig geroeid.

In een toespraak welke hij, voor enige tijd, te Gent, op een vergadering der Vlaamse Conferentie hield, zegde Mr René Victor:

«Wij staan voor een vaststelling n.l. dat er, in onze tijd, over het algemeen, bij de meesten die deelachtig zijn aan de rechtsbedeling, een geest heerst van gemakzucht en slordigheid, die uiterst pijnlijke gevolgen heeft. De plicht wordt vervuld en daardoor is het geweten gerustgesteld. Doch de ijver voor degelijk werk, de liefde voor de volmaaktheid is dikwijls ver te zoeken zowel bij de advocaten als bij de magistraten.

Velen vatten al te zeer de taak die zij vervullen op als een gewoon beroep, waarbij enkel de ambitie van het materiële welslagen of van de bevordering, de enige prikkel is. Al te zeer ontbreekt bij onze juristen een humanistische opvatting van de rechtspractijk, waarbij de geest opgaat in het vervullen van een hogere zending en waarbij de dagelijkse arbeid beschouwd wordt van uit het oogpunt ener verheven doelstelling.»

Zo komt het dan ook dat slechts weinigen zich inspannen voor de verwezenlijking van het ideaal dat wij zoëven hebben bepaald.

Wat erger is: de meesten geven zich zelfs niet eens de moeite bij te dragen tot de verheffing van het herwonnen Vlaams rechtsleven, door hun geschreven of gesproken woord, wat stijl en taal betreft, op een hoger peil te brengen.

Want welke is de toestand op dat gebied?

Besluiten, nota's, vonnissen, arresten worden nu, ja, in het Nederlands gesteld. Maar beziet de stijl en de taal welke bij het opmaken van die stukken worden gebruikt.

Dan zult U vaststellen dat zij dikwijls werkelijk onverzorgd, gebrekkig of eenvoudig erbarmelijk zijn.

Met heel wat pleidooien en ook met sommige uittalingen van rechters ter zitting is het al even erg gesteld.

Er wordt daarin doorgaans geen gebruik gemaakt van de algemeen beschaafde omgangstaal, maar wel van een dialect dat wel eens zeer laag staat.

«Dat alles,» zo wierp men mij eens op, «geldt slechts voor de «ouderen».

Welnu, dit is niet juist. Het geldt ook voor «de anderen» en zelfs voor jongeren die hun hoger onderwijs in het Nederlands genoten en van wie men dus «wat beters» kon verwachten.

En men zegge niet dat bedoeld euvel moeilijk zal kunnen verholpen worden.

De regelmatige lectuur van Nederlandse rechtswerken en van Nederlandse rechtspraak met hun merkwaardige stijl en hun juist woord voor het juiste begrip mag, immers, als een der middelen worden aangezien om dat euvel te doen vervallen, mits... de wil er bij is.

In de reeds vermelde toespraak van Mr R. Victor die, als gewezen stafhouder der Balie van Antwerpen, als een onzer meest hoogstaande Vlaamse juristen en, niet minder, als een dergenen die dapper heeft meegestreden voor de vervlaamsing van het gerecht, voorzeker gerechtigd ons allen op onze plicht te wijzen, komt ook volgende passus voor:

«De Vlaamse jurist moet terdege beseffen dat hij zijn activiteit niet mag beschouwen als een gewoon beroep of als een stiel, doch dat hij een verder gelegen taak heeft te vervullen, namelijk een voorbeeld te zijn in de opgang van het Vlaamse volk naar hogere beschaving.

»Daarom is bij de Vlaamse jurist een dubbel bewustzijn noodzakelijk. In de eerste plaats datgene dat de juridische arbeid door hem enkel mag opgevat worden als een volstrekt wetenschappelijke bedrijvigheid, dat hij het recht moet zien in het brede kader der sociale wetenschap en dat filosofische en historische belangstelling op geen enkel ogenblik mogen afwezig zijn uit zijn arbeidsveld.

»Daarnevens moet hij ook steeds in zich het bewustzijn dragen dat hij door de taak, die hij vervult, medewerkt aan de culturele grootmaking van zijn volk. Vaderlandsliefde is in de eerste plaats volksliefde en hij die niet de behoefte voelt zijn dagelijkse arbeid te richten in de lijn der culturele opvoeding

van zijn volk schiet op erbarmelijke wijze aan vaderlandsliefde tekort. Het behoort de Vlaamse juristen in loyale wedijver met de Waalse juristen te streven, niet alleen naar de edelste opvatting van het recht, maar tevens naar de meest verheven vorm waarin de rechtsbedeling zal plaats vinden.»

Ik zeg dan ook, met Mr Victor, dat enkel het door-dringen van dit dubbel bewustzijn bij alle Vlaamse juristen, de werkelijke — en de heerlijkste — vrucht zal zijn van de wet van 15 juni 1935.

Wij hebben dus de plicht in ons zelf dat bewustzijn nog meer te ontwikkelen en meteen er voor te zorgen dat het, in de hoogste mate, heel de balie en heel de magistratuur doordringe.

Hiertoe kan het Vlaams Rechtsgenootschap grotelijks bijdragen daar het zich, enerzijds, toewijdt aan de praktische voorbereiding van de Vlaamse hoogstudenten der Rechtsfaculteit van Leuven tot het uitoefenen van het beroep of het ambt dat hen wacht en, anderzijds, het contact houdt met de oudstudenten van die faculteit, teneinde hun gelegenheden te verschaf-

fen om de belangrijkste rechtsproblemen van deze tijd samen grondig te onderzoeken.

Zijn hoogstverdienstelijk verleden — maar ook het onverpoosd streven van zijn leiders voor Vlaanderen's Herwording — kennende, zijn wij er dan ook diep van overtuigd dat het, met alle middelen waarover het beschikt, zal meewerken aan de verdere vervolmaking van het Vlaams rechtsleven.

Daarom dan ook begroet de in deze hogeschool gevormde oude Vlaamse strijder die ik ben, met des te meer bewonderingsvolle sympathie, deze vereniging en dank ik haar, des te vuriger, voor de eer en het genoegen die zij mij wel heeft willen verschaffen door mij op haar jaarlijkse vergadering, gehouden in een gebouw dat mij herinnert aan eilaas sinds lang vervlogen genoeglijke jaren, uit te nodigen en mij dan nog wel te verzoeken er U te komen onderhouden, vrij en vrank, over wat door hun taaie wil, de Vlamingen, onder taal- en cultuuroppzicht, op het rechterlijk plan hebben kunnen bereiken en, mits zij volharden in hun streven, nog verder zullen kunnen bereiken.

Rede van Mr J. L. CUSTERS

Advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel
Senator

DE TAALREGELING VOOR DE BRUSSELSE AGLOMMERATIE

I. De wet van 15 juni 1935 heeft een *uitzonderings-regime* ingesteld wat betreft de taalregeling voor de rechtscolleges van de Brusselse agglomeratie.

Het wijkt af van het algemeen regime ingesteld voor Vlaanderen en Wallonië en mag dus enkel strikt geïnterpreteerd worden: het is alleen maar geldig voor het bij de wet aangegeven gebied van toepassing.

Een onderscheid moet gemaakt worden wat betreft de taalregeling in het arrondissement Brussel en deze in de Brusselse agglomeratie.

De artikelen 3 en 15 van de wet bepalen dat de vrederechten, werkrechtshraden en politierechtbanken van het arrondissement Brussel, wier rechtsgebied uitsluitend uit Vlaamse gemeenten bestaat — gelegen buiten de Brusselse agglomeratie — het Nederlands als taal van de rechtspleging moeten gebruiken.

Dit is niets anders dan een zover mogelijk doorgevoerde toepassing op het arrondissement Brussel van de *algemene* regeling in zake het taalgebruik, bij de wet vastgelegd.

De rechtbanken van eerste aanleg en van koophandel, welke hun zetel hebben in de Brusselse agglomeratie, bestrijken echter een *gemengd* rechtsgebied. Daarvandaan de speciale en vrij ingewikkelde taalregeling voor deze rechtscolleges: volgens het geval, wordt de algemene taalregeling of de speciale taalregeling voor de Brusselse agglomeratie aangewend.

Het toepassingsveld van het uitzonderingsregime voor de Brusselse agglomeratie werd nauwkeurig bij de wet afgebakend; een dubbele beperking werd hierbij voorzien: vooreerst omschrijft artikel 42 het begrip «Brusselse agglomeratie» welke 19 bij de wet opgesomde gemeenten omvat met een bevolking van ongeveer 1.000.000 mensen, hetgeen onmiddellijk wijst op haar belangrijkheid. Verder mag het uitzonderingsregime enkel toegepast worden in een procedure ingeleid vóór een rechtscollege van de Brusselse agglome-

ratie tegen iemand die woonachtig is in één der 19 gemeenten van deze agglomeratie.

Een voorbeeld zal dit stelsel onmiddellijk duidelijk maken:

Ik dagvaard iemand uit het Vlaamse land vóór een Brusselse rechtbank; het exploit van dagvaarding moet in het Nederlands gesteld zijn.

Ik dagvaard iemand uit Wallonië vóór een Brusselse rechtbank; het exploit van dagvaarding moet in het Frans gesteld zijn.

Ik dagvaard iemand uit de Brusselse agglomeratie vóór een rechtbank uit het Vlaamse land; het exploit van dagvaarding moet in het Nederlands gesteld zijn.

Ik dagvaard iemand uit de Brusselse agglomeratie vóór een rechtbank van Wallonië; het exploit van dagvaarding moet in het Frans gesteld zijn.

Dit is niets anders dan de toepassing van de algemeen geldende taalregeling.

Ik dagvaard iemand uit de Brusselse agglomeratie vóór een Brusselse rechtbank; het exploit van dagvaarding wordt gesteld in het Nederlands of in het Frans, naar keuze van de vervolgende partij.

II. De *grondbeginselen* waarop de wet steunt verschillen wat betreft de algemene regeling en de uitzonderingsregeling voor de Brusselse agglomeratie.

Volgens de uitstekende monographie van Mr L. Lindemans, verschenen in de *Algemene Practische Rechtsverzameling*, zijn die grondbeginselen de volgende:

1. De eentaligheid van de gerechtelijke akten en van de rechtspleging;
2. De territorialiteit bij de rechtspleging in Vlaanderen en in Wallonië;
3. De personaliteit bij de rechtspleging in de Brusselse agglomeratie en het kanton Halle;
4. De vrijheid van taalgebruik voor de burgers;

5. Het dwingend karakter van de voorschriften der wet.

Het regime voor de Brusselse agglomeratie wijkt enkel af van het territorialiteitsbeginsel: de streektaal is de voertaal bij de rechtspleging.

De toepassing ervan was voor Brussel met zijn gemengde, dooreengestrengelde bevolking, welke tot beide taalgroepen behoort, niet mogelijk. Daarom geldt voor Brussel het personaliteitsbeginsel, m. a. w. het evenwijdig gebruik van beide talen in de rechtspleging volgens een keuzestelsel, doch zo gereguleerd dat, eens de taal vastgesteld, de rechtspleging verder haar eentalig karakter blijft behouden.

III. Stelsel van de wet

In zijn grote lijnen kan het stelsel van het uitzonderingsregime voor de Brusselse agglomeratie als volgt samengevat worden:

A. In burgerlijke zaken wordt de regeling vastgelegd bij artikel 4 van de wet.

Er bestaat vrijheid van taalkeuze voor degene die de procedure inleidt: hij gebruikt het Nederlands of het Frans naar goedvinden.

Doch er bestaat tevens een recht op taalwijziging in hoofde van de verweerder.

Om nochtans alle willekeur uit te sluiten voorziet de wet dat de taalwijziging moet aangevraagd worden *in limine litis* en dat de rechtbank de gegrondheid van deze aanvraag soeverein beoordeelt.

B. In strafzaken wordt de regeling vastgelegd bij artikel 11, par. 2.

De processen-verbaal van opsporing of vaststelling worden gesteld in het Nederlands of in het Frans naar de taal van de verklaring van degene die er het voorwerp van is of, bij ontstentenis van verklaring, volgens de noodwendigheden der zaak.

De procedure-regeling wordt vastgelegd bij artikel 16.

De procedure wordt gevoerd in het Nederlands indien de verdachte in een Vlaamse gemeente woonachtig is; zij wordt in het Frans gevoerd wanneer de verdachte in een Waalse gemeente woonachtig is.

Indien de verdachte woonachtig is in een gemeente van de Brusselse agglomeratie, wordt de procedure gevoerd hetzij in het Nederlands, hetzij in het Frans, volgens de taalkeuze van de verdachte tijdens zijn eerste verklaring in het vooronderzoek of bij het onderzoek. In alle andere gevallen wordt het Frans of het Nederlands gebruikt volgens de noodwendigheden der zaak.

Een afwijking van deze regel is mogelijk wanneer de verdachte het vraagt in de loop van de procedure en wel voor de overheidsinstanties en op het tijdstip, uitdrukkelijk bij de wet aangegeven.

Opmerkingen: 1. De wetgever heeft zelfs het geval voorzien dat de verdachte een taalwijziging zou vragen (onder druk b.v. van zijn advocaat), dan wanneer blijkt dat hij de taal waarin hij de procedure wenst gevoerd te zien, niet verstaat.

In dit geval wordt de aanvraag geacteerd, doch de procedure wordt verder doorgevoerd in de andere taal.

2. Het begrip van het taalgebruik « volgens de noodwendigheden der zaak », dat in bepaalde artikelen voorkomt, is tamelijk vaag. Het is echter een noodzakelijke veiligheidsklep.

Het werd ten andere verduidelijkt door de rechtsleer en geeft in de praktijk geen aanleiding tot noemenswaardige moeilijkheden.

Als criteria van beoordeling gelden b.v.: de taal, gebruikt door degene tegen wie het proces-verbaal wordt opgesteld, in een door hem overgelegd stuk; of

de vermoedelijke taal van de bekeurde, inachtgenomen zijn geboorteplaats of woonplaats.

De toepassing van dit begrip wordt overgelaten aan het verantwoordelijkheidsbesef van de organen der overheid, die zich vanzelfsprekend kunnen vergissen. Hun processen-verbaal zijn dan ook niet nietig indien opgesteld in de verkeerde taal. De bekeurde kan echter, tijdens het verder verloop der procedure, de taal doen wijzigen.

C. De procedure in beroep wordt gevoerd in de taal waarin het vonnis a quo gesteld is.

Vóór het Hof van Beroep te Brussel wordt het principe van de taalkeuze echter toegepast bij disciplinaire procedures, gericht tegen verdachten die een ambt uitoefenen bij één van de rechtscolleges van de Brusselse agglomeratie.

IV. Rechterlijke organisatie

De rechterlijke organisatie in de Brusselse agglomeratie vertoont een eigen karakter doordat zij moest aangepast worden aan de speciale noodwendigheden van de taalregeling in dit taalgebied.

Voor de recrutering van de magistratuur in het Vlaamse land geldt de stelregel dat de kandidaten houder moeten zijn van een diploma van doctor in de rechten van het Nederlands regime; voor de recrutering in Wallonië moeten zij houder zijn van een diploma van doctor in de rechten van het Frans regime (art. 43, par. 1, 2 en 3).

Dit is dus het algemeen grondbeginsel waardoor de recrutering van de magistratuur in Vlaanderen en Wallonië beheerst wordt.

Gezien echter de wet op de vernederlandsing van het hoger onderwijs slechts een vijftal jaren bestond, op het ogenblik dat de wet op het taalgebruik in gerechtszaken van kracht werd, voorziet artikel 43, par. 4, bij wijze van *afwijking*, de mogelijkheid, voor de doctors in de rechten, te bewijzen door een examen dat zij bekwaam zijn de bepalingen van de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken volledig na te leven. Dit examen is het z.g.n. « taalexamen », waarvan door de kandidaat-magistraten een zeer ruim gebruik wordt gemaakt.

Ik ben echter de mening toegedaan dat letter en geest van de wet niet geëerbiedigd worden wanneer men thans nog, vijf-en-twintig jaar na het ontstaan van de wet op de vernederlandsing van het hoger onderwijs, zich op deze afwijking zou steunen om in de magistratuur in Vlaanderen kandidaten te benoemen, die houder zijn van een diploma van doctor in de rechten van het Frans taalregime, doch een examen over hun Nederlandse taalkennis hebben afgelegd. Dezelfde opmerking geldt, mutatis mutandis, voor Brussel.

Het elementaire *fair play* tegenover de jonge universiteiten, die hun vorming tot doctor in de rechten in het Nederlands hebben opgedaan, eist dat de opengevallen plaatsen in de Vlaamse magistratuur voor hen zouden gereserveerd worden; dit is ten andere een logisch gevolg van de in ons land vigerende taalwetgeving in het algemeen en van de uitdrukkelijke beschikking van artikel 43, par. 1, 2 en 3 van de wet op het taalgebruik in gerechtszaken in het bijzonder.

De rechterlijke organisatie en de daarmee verband houdende recrutering van de magistratuur voor de rechtscolleges welke zetelen in de Brusselse agglomeratie, maakt het voorwerp uit van een speciale regeling.

In tegenstelling met de algemene regeling voor Vlaanderen en Wallonië, die gericht is op de eentalig-

heid van de magistratuur, is de speciale regeling voor de Brusselse agglomeratie klaarblijkelijk gericht op een ver doorgevoerde tweetaligheid.

Voor de *rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel* voorzien artikel 43, par. 5 en artikel 47 een speciale samenstelling van de kaders der magistratuur alsmede de verplichte tweetaligheid van bepaalde magistraten van deze rechtbanken.

De helft van het getal werkelijke en plaatsvervangende rechters, substituten en adjunct-referendarissen, zijn verplicht tweetalig. Eén vierde van dezelfde magistraten moeten bewijzen dat zij of Nederlands of Frans kennen en daarenboven op «voldoende» wijze de andere taal. Eén vierde moet slechts blijk geven van de kennis van het Nederlands of van het Frans alleen, hetgeen betekent dat in de geest van de wet één vierde van de magistratuur van de rechtbank van eerste aanleg en van de rechtbank van koophandel ééntalig moet zijn.

Verder wordt de verplichte tweetaligheid opgelegd aan de voorzitter en een bepaald aantal ondervoorzitters van de rechtbank van eerste aanleg en van de rechtbank van koophandel, aan de procureur des Konings, aan de vrederechters en plaatsvervangende vrederechters, aan de referendaris van de rechtbank van koophandel en aan de voorzitter en rechtskundige bijzitters van de werkrechtsheraad.

Voor het *Hof van Beroep te Brussel* voorziet artikel 51, par. 1 en 2 een speciale regeling wat betreft zijn samenstelling, alsmede de verplichte tweetaligheid van bepaalde magistraten bij dit Hof.

Het Hof van Beroep te Brussel is ingedeeld in Nederlandstalige, Franstalige en *tweetalige* kamers; een Koninklijk Besluit regelt het aantal van elk dezer kamers. Dit stelsel geeft voldoening in de praktijk.

Daarenboven wordt de verplichte tweetaligheid voorzien voor de procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel.

Wat de eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel betreft, wordt deze, zoals voldoende bekend, verkozen door de leden van het Hof en kan het bijgevolg voorkomen dat een niet-tweetalig magistraat met dit ambt belast wordt. Om aan deze toestand te verhelpen, werd een wetsvoorstel bij het Parlement ingediend, dat reeds door de Senaat gestemd werd en waarbij aan de eerste voorzitter, in dat geval, een soort taal-adjunct wordt toegevoegd, die hem vervangt wanneer de vereisten van de procedure o. m. in disciplinaire aangelegenheden zulks vergt.

De taalregeling voor het *Hof van Verbreking* werd opgenomen onder artikel 123 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting.

Naar zijn samenstelling is het Hof tweetalig.

Een verplichte tweetaligheid werd voorzien voor de eerste voorzitter resp. een kamervoorzitter en voor de procureur-generaal resp. een advocaat-generaal.

Daarbuiten moet de ene helft van de zetelende magistraten van het parket de grondige kennis van het Nederlands, de andere helft de grondige kennis van het Frans bezitten.

Om volledig te zijn weze nog aangestipt dat de wet een verplichte tweetaligheid voorziet voor de *griffiers* (art. 53, al. 3) alsmede voor de *notarissen* (art. 43, par. 12) welke in het rechtsgebied van de Brusselse agglomeratie werkzaam zijn.

* * *

Uit hetgeen voorafgaat blijkt voldoende het belang dat het *taalexamen* heeft in het kader van de speciale

regeling wat betreft de rechterlijke organisatie in de Brusselse agglomeratie.

Het is dan wellicht ook niet ongepast enkele beschouwingen te wijden aan de organisatie van dit taal-examen, zoals deze blijkt uit het Koninklijk Besluit van 9 september 1935.

Tweemaal per jaar en wel in april en in oktober wordt een examenzitting geopend waarbij de ingeschreven kandidaten blijk kunnen geven van hun «grondige» of van hun «voldoende» kennis van het Nederlands of van het Frans.

Het examen wordt afgenomen door een jury voorgezeten door een magistraat en samengesteld uit twee professoren-philologen en twee professoren-juristen. Het mondeling gedeelte van het examen dat openbaar is, duurt een half uur; daarna wordt een schriftelijke proef afgenomen gedurende twee uren.

De stof van het mondeling gedeelte van het examen werd als volgt bepaald: het luidop lezen van een wettekst; een ondervraging over die tekst; een onderhoud over een onderwerp in verband met het gewoon leven.

Wat het schriftelijk gedeelte van het examen betreft werd de stof als volgt omschreven: een opstel van dertig regels over een actueel rechtsvraagstuk; het beantwoorden van een vraag omtrent een of ander rechtsprobleem.

Betreffende de praktische aanwending van het taal-examen ontving ik van de huidige minister van Justitie hiernavolgende statistiek welke enkel betrekking heeft op het taalexamen voor de rechterlijke ambten en bijgehouden werd sinds 1946.

	« Grondige » kennis van het		« Voldoende » kennis van het	
	Nederlands	Frans	Nederlands	Frans
Ingeschreven	70	110	138	81
Geslaagd	29	61	59	52
Afgewezen	41	49	79	29

V. Gevolgen van de wet

Algemeen bekend is dat de wet van 15 juni 1935 beschouwd wordt als de meest evenwichtige en tevens de meest afdoende onder de diverse taalwetten die ons land kent.

Na een vrij heftige beroering rond haar ontstaan en haar behandeling in het Parlement, is er sinds het van kracht worden van de wet geen noemenswaardige reactie meer gekomen: de gerechtelijke kringen van het ganse land, met inbegrip van Brussel, hebben zich zonder meer bij de nieuwgeschapen toestand neergelegd.

De hogere magistratuur heeft trouwens resoluut het voorbeeld gegeven: de merkwaardige mercuriale welke op 15 september 1935 voor het eerst in het Nederlands werd uitgesproken door de toenmalige procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, Mr R. Hayoit de Termicourt, erkende op onomwonden wijze het gegrond karakter van de nieuwe wet en haar hoge morele draagwijdte ten aanzien van de zo noodzakelijke normalisering van de Vlaams-Waalse verhoudingen in ons land.

Van meet af aan werd er te Brussel bij de omschakeling zeer veel goede wil betoond en kon de progressieve evolutie naar de bij de wet gewilde tweetaligheid in het rechtsleven ongestoord doorgevoerd worden.

VI. Huidige toestand

Al wie bekend is met de toestanden welke op het Brussels Justitiepaleis heersten vóór 1935, zal het ongetwijfeld met mij eens zijn om te verklaren dat het klimaat en de atmosfeer er thans radicaal gewijzigd zijn.

Er bestaat werkelijk geen vooroordeel meer tegen het gebruik van het Nederlands in het rechtsleven.

De wet wordt over het algemeen loyaal toegepast.

Het aantal zaken met Nederlandse rechtspleging is voortdurend gestegen.

Spijtig genoeg werden geen statistieken bijgehouden omtrent deze evolutie maar uit officieuze inlichtingen, welke mij door verschillende magistraten werden verstrekt, blijkt voldoende dat het aantal Nederlandse rechtsplegingen in het rechtsgebied der Brusselse rechtscolleges nog steeds in stijgende lijn gaat.

Wat de toestand in de magistratuur betreft is deze nog verre van volmaakt.

De zgn. tweetaligheid is zeer dikwijls een al te subjectief begrip gebleven en bepaalde zgz. tweetalige magistraten kennen in feite onvoldoende Nederlands.

De benoemingspolitiek welke door de opeenvolgende ministers van Justitie ten aanzien van de Brusselse magistratuur gevolgd werd, is blijkbaar niet steeds geïnspireerd geweest door de geest van de wet.

Meer bepaaldelijk werd er systematisch een naar letter en geest verkeerde toepassing gemaakt van artikel 43, par. 1, 2 en 3, waarbij als stelregel wordt vastgelegd dat voor de vorming van het Nederlands-talig kader der magistratuur principieel en in eerste orde in aanmerking moeten komen kandidaten welke houder zijn van een diploma van doctor in de rechten van het Nederlands taalregime.

In plaats daarvan heeft men van de bij artikel 43, par. 4 voorziene «afwijking» via het «taalexamen» de algemene regel gemaakt.

Hoe zou men anders kunnen verklaren dat, blijkens een recente statistiek welke mij door de huidige minister van Justitie verstrekt werd, op de 60 rechters van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel er slechts 2 voorkomen die houder zijn van een Nederlands diploma en dat, op 46 substituten van het parket van de procureur des Konings, er slechts 8 zijn met Nederlands diploma?

Al even ellendig is het gesteld met de praktische verwezenlijking van de verhoudingen vastgesteld bij artikel 43, par. 6. Het is toch volkomen duidelijk dat, indien men de wet loyaal naar haar geest had toegepast, de huidige bezetting van de Brusselse magistratuur er als volgt zou moeten uitzien:

Tweetalige magistraten: wettelijke verhouding: 50 p.c., waarvan 25 p.c. met Nederlands diploma en 25 p.c. met Frans diploma — en bovendien «grondige» kennis van de andere taal.

Eentalige magistraten: wettelijke verhouding: 25 p.c., waarvan 12,5 p.c. Nederlands-eentaligen en 12,5 p.c. Frans-eentaligen.

Magistraten met «voldoende» kennis van de tweede taal: wettelijke verhouding: 25 p.c. waarvan 12,5 p.c. Nederlandstaligen met voldoende kennis van het Frans en 12,5 p.c. Franstaligen met voldoende kennis van het Nederlands.

De hieronder ingelaste statistiek omtrent de huidige bezetting van de kaders, welke mij door de minister van Justitie verstrekt werd, illustreert op de meest flagrante wijze dat de bepaling van artikel 43, par. 6 in feite een «dode letter» gebleven is.

	Tweetalig	Eentalig Nederlands	Eentalig Frans	Nederlands met voldoende kennis Frans	Frans met voldoende kennis Nederlands
Rechters met inbegrip van onder-vorzitters	41	0	9	0	9
Substituten	18	1	5	0	19
Adjunkt-referendarissen	8	0	5	0	1

Het ogenblik is aangebroken om op dit stuk, integrale en loyale toepassing van de wet te eisen op gevaar af zoniet het bij de wet beoogd doel n.l. Brussel te begiftigen met een werkelijk tweetalige magistratuur, onherroepelijk te loor te zien gaan.

Terloops weze hierbij gewezen op de dwingende ereplicht van onze Vlaamse juristen, welke zich zouden geroepen voelen om een ambt te bekleden in de Brusselse magistratuur, ervoor te zorgen dat zij tijdig en in de beste voorwaarden het examen, liefst over de grondige en minstens over de voldoende kennis van het Frans afleggen, opdat een eventuele actie voor stipte opvolging van de wettelijke beschikkingen in zake recrutering van de magistratuur in de Brusselse agglomeratie, niet zou stuiten op de al te gemakkelijke opwerping van overheidswege, dat er geen kandidatenhouders van een Nederlands diploma voorhanden zouden zijn die meteen aan de bijkomende wettelijke vereisten in zake kennis van de tweede taal voldaan hebben. De statistiek schijnt erop te wijzen dat de Vlaamse juristen deze plicht begrepen hebben in het verleden.

Tevens weze met nadruk onderlijnd dat het feit dat het vierde, voorbehouden aan eentalige magistraten, volledig door Franseentalige magistraten bezet is, volstrekt ongezonder en onduidbaar is en dat er op dat stuk naar middelen moet uitgezien worden om daarin radicaal verandering te brengen.

De toestand aan de balie van Brussel is eveneens sterk gewijzigd geworden onder invloed van de wet van 15 juni 1935.

Dit is des te meer opmerkenswaardig omdat er in die wet, om begrijpelijke redenen overigens, geen enkel gebiedend voorschrift werd ingelast omtrent het innerlijk leven der advocatenorde.

Het is dan ook des te verdienstelijker dat de grootste balie van het land — wier innerlijk leven vóór 1935 uitsluitend Frans was — haar plicht van aanpassing aan de nieuwgeschapen toestand zelf heeft begrepen.

Officieel is de balie van Brussel thans tweetalig: dit geldt voor al haar uitingen naar buiten uit, vanaf de tabel der advocaten tot aan de beslissingen en mededelingen van de tuchtraad. Ook de briefwisseling met de balie-overheden geschiedt in het Nederlands, wanneer de betrokken advocaat zulks wenst.

Een verheugend verschijnsel vooral tijdens de laatste tien jaar n.l., is wel de groeiende belangstelling van de jonge Vlaamse juristen voor de Brusselse balie.

Dit heeft als onmiddellijk gevolg gehad dat de balie-overheden het als een natuurlijke opdracht zijn gaan beschouwen de vorming van deze Vlaamse juristen in hun eigen taal met alle beschikbare middelen te bevorderen.

Dit beantwoordt overigens aan een technische nood-

zakelijkheid, gezien het stijgend aantal Nederlandse rechtsplegingen vóór de Brusselse rechtscolleges en de bepaling van de wet die voorschrijft dat het pleidooi van de advocaat gehouden wordt in de taal van de rechtspleging, althans voor zover de advocaat zijn diploma van doctor in de rechten na 1 januari 1930 behaald heeft.

Het is dan ook niet te verwonderen dat deze evolutie een toenemende ontplooiing van Vlaams rechtsleven op het Brussels Justitiepaleis sterk in de hand heeft gewerkt.

Het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel mag zich verheugen in de officiële erkenning vanwege de balieoverheden, naast de Conférence du Jeune Barreau.

De conferenties over de beroepsregelen worden terzelfdertijd in het Nederlands en in het Frans gegeven.

Nederlandse pleitoefeningen vóór jury's, samengesteld door de zorgen van het bestuur van het Vlaams Pleitgenootschap, worden gehouden naast Franse pleitoefeningen vóór jury's samengesteld door de zorgen van het bestuur van de Conférence du Jeune Barreau.

Voor de beoordeling van het vervullen der stageverplichtingen door de balie-overheden staan de getuigschriften van beide jury's op een voet van volstrekte gelijkwaardigheid.

Ook het eigen leven van het Vlaamse Pleitgenootschap mag zich steeds verheugen in de zeer levendige belangstelling van de stafhouder der balie en van de korpsoversten der magistratuur.

Het Vlaams publiek van de hoofdstad betuigt zich meer en meer door een drukke opkomst bij de openbare manifestaties van het Pleitgenootschap.

Typisch voor de ontwikkeling van het Vlaams rechtsleven te Brussel is wel de evolutie van het ledenaantal van het Pleitgenootschap: daar waar vóór 1935 slechts een paar tientallen Vlaamse advocaten het als een ereplicht aanzagen toe te treden, telde het Pleitgenootschap gedurende het afgelopen jaar 135 leden. Indien men daarbij bedenkt dat er daarbuiten nog een aanzienlijk aantal tweetalige advocaten te Brussel werkzaam zijn die geen actief aandeel nemen in het leven van het Vlaams Pleitgenootschap, kan men zich een voldoende duidelijk beeld vormen van de afstand welke in het baliemidden in de goede richting werd afgelegd sinds het ontstaan van de wet.

VII. Conclusie

Uit de beschouwingen die voorafgaan zou ik willen de conclusie trekken dat de toestand, ten aanzien van het rechtsleven in de hoofdstad, uitgesproken gunstig geëvolueerd heeft tijdens de twintig afgelopen jaren sinds het van kracht worden van de wet op het taalgebruik in gerechtszaken.

Ik zou er echter aan willen toevoegen dat deze evolutie nog lang niet is afgelopen.

De toestand te Brussel is zeker nog niet normaal. Doch dat kan ook niet anders: dit is immers een probleem dat gaandeweg zijn oplossing tegemoet gaat naarmate de generaties elkaar opvolgen, het aantal werkelijk «tweetalige» juristen toeneemt, in één woord, de geest van de wet dieper doordringt.

De regelmatige toevoer van flinke Nederlandskundige juristen in magistratuur en balie is hierbij een allerdringendste vereiste; daarbij is een perfecte kennis van het Frans een volstrekte noodzakelijkheid.

Daar waar de normalisering in het Vlaamse land, behoudens hier en daar een afwijking, een vaststaande

verworvenheid blijkt te zijn, na twintig jaar toepassing van de wet, blijft er voor Brussel nog een eind weegs af te leggen.

Ongetwijfeld is het mogelijk deze evolutie te bespoedigen door het aanbrengen van bepaalde verbeteringen, die de grondvesten van de wet niet raken, maar haar praktische toepassing dichter doen aanleunen bij de geest waarvan zij de uitdrukking is en het doel dat zij beoogt.

* * *

Ik zou U willen voorstellen, tot slot van deze beschouwingen, enkele suggesties naar voren te mogen brengen betreffende bepaalde punten welke m. i. als object voor nader onderzoek zouden moeten weerhouden worden met het oog op een mogelijke verbetering van de wet ten aanzien van Brussel:

1. In artikel 43, par. 1, 2 en 3 zou kunnen verduidelijkt worden dat de recruterij in de magistratuur principieel gebeurt op grond van de diploma's en niet op grond van het resultaat van het taalexamen.
2. In hetzelfde artikel, par. 6 zou moeten bepaald worden dat de daarin voorziene verhoudingen principieel voor de helft door houders van Nederlandse respectievelijk Franse diploma's bezet worden.
3. Gelet op het uitgesproken belang van het taalexamen ten aanzien van het uitzonderingsregime voor de Brusselse agglomeratie, zou een diepgaand onderzoek aan opvatting en leerstof van dit examen kunnen gewijd worden, teneinde na te gaan in hoeverre bepaalde kritieken, in verband met het al te groot belang dat door sommige examinatoren zou gehecht worden aan de specifiek juridische kennis van de kandidaat, gegrond blijken.
4. Tevens zou de opportuniteit kunnen onderzocht worden om een tweede taalexamen op te leggen bij de overgang van de magistratuur van eerste aanleg naar het Hof.
5. Tenslotte zou de vraag kunnen gesteld worden of de formule «voldoende kennis» niet gewoonweg zou moeten geschrapt worden uit de wet, om zich zonder meer te bepalen bij de «grondige kennis» van de tweede taal.
6. Onderzocht zou kunnen worden in hoeverre het gewenst zijn zou voor de rechtbank van eerste aanleg (burgerlijke kamers) en de rechtbank van koop-handel te Brussel een gelijkaardige inrichting door te voeren als die welke bestaat voor het Hof van Beroep (n.l. eentalig Nederlandse - eentalig Franse - en werkelijk tweetalige Kamers) met mogelijkheid van verwijzing van de éentalige kamers naar de tweetalige.
7. Onderzocht kan worden of het niet aangewezen zijn zou op het vredegericht, de politierechtbank en de werkrechtshof te Halle, het regime toe te passen van de rechtscolleges van het taalgrensg gebied.
8. De mogelijkheid van taalwijziging ten gunste van publieke en private rechtspersonen zou m. i. moeten afgeschaft worden; immers dergelijke instellingen mogen geacht worden over voldoende middelen te beschikken om een procedure in beide landstalen te voeren.
9. Voor de toepassing van artikel 6 (bepaling van de taal der rechtspleging in geval van meerdere verweerders) worden, volgens de meest recente rechtspraak, de verweerders, inwoners van de Brusselse agglomeratie, niet mede gerekend om de meerder-

heid te bepalen waarvan spraak in meervernoemd artikel 6. Voor het geval de rechtspraak dit standpunt in de toekomst niet zou handhaven, zou een verduidelijking in de wet zelf wenselijk zijn.

* * *

Er zijn wellicht nog andere concrete punten waarop een herziening van de wettelijke voorschriften wenselijk voorkomt, maar dit lijken wel de voornaamste te zijn.

De verwezenlijking van hervormingen op die punten zou de geest die de taalwet van 1935 geïnspireerd

heeft, van dichterbij benaderen en daadwerkelijk bijdragen tot het tot stand brengen in de Brusselse agglomeratie, evenwijdig naast elkaar en op een voet van principiële gelijkheid, van een dubbel rechtsleven: een Nederlandstalig en een Franstalig.

Wat Kamerlid H. Fayat onlangs schreef over de taalwetgeving in het algemeen, geldt zeker voor de wet op het taalgebruik in gerechtszaken. Zij is technisch goed, behoudens verbetering op bepaalde concrete punten.

Op de geest waarin zij toegepast wordt, komt het vóór alles aan.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e kamer. — 3 mei 1955.

Voorzitter: M. de Clippele.
Raadsheer-Verslaggever: M. Rutsaert.
Advocaat-Generaal: Mr Dumon.

Belastingen. — Vaststelling van de hoedanigheid van schatplichtige in de extra-oorlogswinstbelasting.

Om de hoedanigheid van schatplichtige in de extra-belasting op de in oorlogstijd behaalde inkomsten, winsten en baten vast te stellen volstaat het te bewijzen, dat de belastingplichtige gedurende de belastbare periode inkomsten, winsten of baten verkregen heeft, die ingevolge hun belangrijkheid, hun aard of enige omstandigheid een exceptioneel karakter vertonen en binnen de perken vallen van art. 2, § 1, van de wet van 16 oktober 1945, zonder dat het noodzakelijk is de bepaalde categorie op te geven, waartoe zij behoren. De som geld, in uitvoering der muntsaneringsmaatregelen van oktober 1944 gedeponneerd, kan omwille van haar belangrijkheid een exceptioneel karakter vertonen en binnen de perken vallen van art. 2, § 1, van de wet van 16 oktober 1945.

Door het bewijs van het bedrag van de in de extrabelasting belastbare inkomsten toe te laten door alle bewijsmiddelen van gemeen recht, behalve de eedaflegging, en onder meer door de vermoedens van art. 55, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Inkomstenbelastingen, hebben de artikelen 16 en 19 van de wet van 16 oktober 1945 noodzakelijkerwijze meteen toegelaten op dezelfde wijze het bestaan en de aard dezer belastbare inkomsten te bewijzen, en juist door het bewijs van deze elementen de hoedanigheid van schatplichtige in de extra-belasting.

Claerhout t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, de 27e januari 1954 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het eerste middel, schending van artikel 2 van de wet van 16 oktober 1945 op de uitzonderlijke belasting op de in oorlogstijd behaalde inkomsten, winsten en baten,

doordat in het bestreden arrest de loutere aangifte van een som geld in uitvoering der muntsaneringsmaatregelen van oktober 1944 als bewijs van onderhevigheid in de extra-belasting werd weerhouden,

dan wanneer in artikel 2, paragraaf 1, van de wet van 16 oktober 1945 de inkomsten, winsten en baten vallende onder toepassing van de extra-belasting op limitatieve wijze worden omschreven en dat in dit artikel hun karakter van onderhevigheid in de extra-belasting nergens wordt voorzien als voortspuitende uit een loutere aangifte van een som geld in uitvoering der muntsaneringsmaatregelen van oktober 1944;

Overwegende dat om de hoedanigheid van schatplichtige in de extra-belasting vast te stellen, het volstaat te bewijzen dat de belastingplichtige gedurende de belastbare periode, inkomsten, winsten of baten verkregen heeft, die ingevolge hun belangrijkheid, hun aard of enige omstandigheid een exceptioneel karakter vertonen en binnen de perken vallen van artikel 2, paragraaf 1, van de wet van 16 oktober 1945, zonder dat het noodzakelijk is de bepaalde categorie op te geven waartoe zij behoren;

Overwegende dat het bestreden arrest enerzijds vaststelt dat het bestuurlijk onderzoek en de verklaringen van requestrant er op wijzen dat aanlegger sedert 1933 geen regelmatige beroepsactiviteit had, geen roerende of onroerende inkomsten heeft aangegeven en door zijn kinderen zou onderhouden geweest zijn, en anderzijds beslist dat in die omstandigheden de som geld in uitvoering der muntsaneringsmaatregelen van oktober 1944 gedeponneerd omwille van haar belangrijkheid een exceptioneel karakter vertoont en binnen de perken valt van artikel 2, paragraaf 1, van de wet van 16 oktober 1945;

Overwegende dat het middel bijgevolg niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel, schending van artikelen 18 en 19 van de wet van 16 oktober 1945 op de uitzonderlijke belasting op de in oorlogstijd behaalde inkomsten, winsten en baten,

doordat enerzijds dit artikel 16 alleen toelaat aan het beheer alle bewijsmiddelen te gebruiken om het bedrag der belastbare winsten te bepalen doch niet om het karakter van belastbare winst aan aangegeven gelden te geven,

dan wanneer in het bestreden arrest uit het aangegeven bedrag het karakter van belastbare winst wordt afgeleid, anderzijds, doordat artikel 19 eenzelfde draagwijdte heeft als artikel 16 en op zelfde verkeerde wijze werd toegepast;

Overwegende dat artikelen 16 en 19 van de wet van 16 oktober 1945, door het bewijs van het bedrag van de in de extra-belasting belastbare inkomsten toe te laten door alle bewijsmiddelen van gemeen recht, behalve de eedaflegging, en onder meer door de ver-

moedens van artikel 55, paragraaf 1, van de samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen, noodzakelijkerwijze meteen hebben toegelaten op dezelfde wijze het bestaan en de aard dezer belastbare inkomsten te bewijzen, en juist door het bewijs van deze elementen, de hoedanigheid van schatplichtige in de extra-belasting;

Overwegende dat, zoals uit het antwoord op het eerste middel blijkt, het bestreden arrest wettelijk het geldbezit van aanlegger op 9 oktober 1944 heeft kunnen beschouwen als een teken of indicium, in de zin van artikel 55 der samengeschatte wetten, van een hogere welstand dan deze door zijn aangegeven inkomsten aangeduid, en aldus het bestaan van een aanslagbasis in de extra-belasting, en meteen de hoedanigheid van schatplichtige in die belasting als bezeugen aanzien;

Overwegende dat het middel bijgevolg niet kan aangenomen worden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 11 maart 1955.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Vandermersch.

Eerste Advocaat-Generaal : Mr Janssens de Bisthoven.

Advocaten : Mrs J. Van Rijn en Van Leynseele.

Handelshuur. — Contractuele bedingen, die niet in strijd zijn met de bijzondere gebiedende regelen van de wet van 30 april 1951, blijven hun volle werking behouden. — Optierecht van de huurder tot voortzetting van de huur gedurende tweemaal negen jaar is geldig.

De wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten stelt niet een wettelijke huur in de plaats van de tussen partijen aangegane huurovereenkomst; zij legt slechts bijzondere regelen op, die wanneer niet uitdrukkelijk toegelaten wordt daarvan af te wijken, gebiedend zijn en alle daarmede strijdige overeenkomsten verbieden. Op voorwaarde van nakoming dezer regelen blijven de tussen partijen gesloten overeenkomsten echter onderworpen aan het gemeen recht. De contractuele bedingen, die niet in strijd zijn met de bijzondere gebiedende regelen, welke door de wet zijn gesteld, blijven hun volle werking behouden.

De bedingen van de tussen partijen gesloten handelsovereenkomst, waarbij de oorspronkelijke duur op negen jaar wordt bepaald, en aan de huurder een optierecht wordt toegekend tot voortzetting van de huur gedurende tweemaal negen jaar na het verstrijken van de oorspronkelijke huur, zijn niet in strijd met de wet, daar zij aan de huurder de voordelen verzekeren, welke de wet door de bepalingen van de artikelen 3 en 13 ten doel heeft hem toe te kennen, zijnde een duur van niet minder dan negen jaar en een recht op voortzetting van de huur bij wijze van twee hernieuwingen van negen jaar.

P.V.B.A. Aulux t/ Van Reeth, Wwe Wauters.

Gelet op het bestreden vonnis op 17 juni 1954 in

hoger beroep door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen;

Over het enig middel : Eerste onderdeel,

Schending van artikel 1134 van set Burgerlijk Wetboek (alsook van artikelen 1101, 1102, 1107, 1709 en 1737 van hetzelfde Wetboek), van artikelen 1, 3, 13 en 33, alinea's 1 en 2 van de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten,

doordat het bestreden vonnis om de huurhernieuwing aan eiseres te weigeren, steunt op de wet van 30 april 1951, van toepassing verklaard om de van ambtswege opgeworpen reden dat de optie voor de huurhernieuwing aan eiseres door de overeenkomst toegekend slechts na het in voege treden van deze wet gelicht werd en dus geen uitwerking meer kon hebben,

dan wanneer, geen enkele bepaling der wet van 30 april 1951 de nietigheid (of de ondoeltreffendheid) uitspreekt van de conventionele regeling der huurhernieuwing gegrond op het toekennen van een optierecht aan de huurder, zelfs indien de optie slechts na het in voege treden der wet gelicht wordt;

Overwegende dat, naar luid van het exploit van rechtsingang, de door aanlegster tegen verweerster ingestelde vordering er toe strekte een door verweerster aan aanlegster vóór 1 mei 1953, datum van het verstrijken van de door de tussen partijen gesloten handelshuurovereenkomst, gegeven opzeg nietig te verklaren en aan aanlegster het recht te erkennen het gehuurde te blijven betrekken krachtens een bij de huurovereenkomst bedongen optie, op 3 augustus 1951 gelicht;

Overwegende dat de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten geen wettelijke huur in de plaats stelt van de door de partijen aangegane huurovereenkomsten; dat zij slechts bijzondere regelen oplegt welke, wanneer niet uitdrukkelijk toegelaten wordt er van af te wijken, gebiedend zijn en alle strijdige overeenkomsten verbieden, doch dat, mits nakoming dezer regelen, de tussen partijen gesloten overeenkomsten aan het gemeen recht blijven onderworpen; dat de contractuele bedingen welke niet strijdig zijn met de bijzondere gebiedende regelen die door de wet zijn voorzien, hunne volle uitwerking blijven voortbrengen;

Overwegende dat de bedingen van de tussen partijen gesloten handelshuurovereenkomst waarbij de oorspronkelijke duur op negen jaar wordt bepaald en aan de huurder een optierecht wordt toegekend tot voortzetting van de huur gedurende tweemaal negen jaar na het verstrijken van de oorspronkelijke duur, met de wet niet strijdig zijn, vermits zij aan de huurder de voordelen verzekeren welke de wet door de bepalingen van artikelen 3 en 13 ten doel heeft hem toe te kennen, hetzij een duur die niet minder dan negen jaar bedraagt en een recht op voortzetting van de huur bij wijze van twee hernieuwingen van negen jaar;

Overwegende, weliswaar, dat artikel 33 van de wet van 30 april 1951 deze wet op de lopende handelshuurovereenkomsten toepasselijk stelt, doch dat ditzelfde artikel daarenboven bepaalt dat de lopende handelshuurovereenkomsten bij het verstrijken van hun contractuele termijn zullen vervallen; dat, anderszins, luidens artikelen 13 en 14 van voormelde wet het recht van de huurder op hernieuwing ener lopende handelshuurovereenkomst slechts bij het verstrijken van de contractuele duur ontstaat en het recht van de verhuurder om zich tegen de huurhernieuwing te verzetten en in het genot van het gehuurde terug te

treden enkel kan worden ingeroepen ter gelegenheid van het uitoefenen door de huurder van zijn recht op hernieuwing;

Overwegende dat in het onderhavig geval, het lichten door de huurder op 3 augustus 1951 van de te zijnen voordele bij de handelshuurovereenkomst bedongen optie voor uitwerking heeft gehad, krachtens een vóór het verstrijken van de oorspronkelijke duur tussengekomen wilsovereenstemming, de contractuele loop van de huur met achttien jaar te verlengen;

Overwegende dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van het onderhavig arrest zal worden gemaakt op de kânt van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerster tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, zetelend in hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 4 mei 1955.

Voorzitter: M. Van Hal.

Raadsheren: M.M. Bareel en Ernst de Bunswijck.

Openbaar Ministerie: M. Verhoeven.

Advocaten: Mrs. Calewaert en G. Impens.

Echtscheiding. — Schadevergoeding ten behoeve van de in het gelijk gestelde echtgenoot, buiten het onderhoudsgeld.

De stoffelijke schade, die de opheffing van het echtelijk leven veroorzaakt heeft, wordt hersteld door het toekennen van onderhoudsgeld krachtens artikel 301 B. W.

De in het gelijk gestelde echtgenoot kan schadevergoeding eisen, indien uit de feiten, die aanleiding hebben gegeven tot de echtscheiding, ook nog een ander nadeel is ontstaan dan het door de ontbinding van het huwelijk veroorzaakte.

Duydt t/ Moorkens.

Gelet op het vonnis, in behoorlijke vorm voorgelegd, door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen dd. 28 juni 1954 tussen partijen gewezen en op 27 augustus 1954 aan appellant betekend;

Gelet op het beroep dd. 2 september 1954 en op het tegenberoep door geïntimeerde in haar conclusiën ingesteld;

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar vorm, te bekwaamere tijd werd aangetekend; dat het ontvanke-lijk is alsook het incidenteel beroep;

Overwegende dat bij bovenvermeld vonnis de eerste rechter de echtscheiding tussen partijen, ten laste van appellant heeft toegelaten en hem veroordeeld heeft ingevolge artikel 30 van het Burgerlijk Wetboek aan geïntimeerde de som van 6.000 frank per maand te betalen, ten titel van uitkering tot onderhoud;

Overwegende dat appellant zijn beroep beperkt heeft tot het toegekende onderhoudsgeld; dat geïntimeerde bij tegenberoep vordert dat haar een som van 10.000 frank per maand zou toegekend worden;

Overwegende dat appellant beweert dat de toestand van geïntimeerde zo is, dat er in werkelijkheid geen enkele aanleiding bestaat haar om het even welk

onderhoudsgeld toe te staan, des te meer dat hij, als vrije agent van de P.V.B.A. «Vienna» een som van 3.119 frank per maand in het jaar 1954 verdiend heeft en ongeveer 65.0-0 frank in het jaar voor 1953;

Overwegende dat de uitkering tot onderhoud voorzien door artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek als vergoeding moet dienen voor het nadeel dat de niet schuldige echtgenoot geleden heeft en dat veroorzaakt is geweest door de ontbinding van het huwelijk;

Overwegende dienvolgens dat geïntimeerde gerechtigd is een onderhoudsgeld te vorderen dat haar in de mogelijkheid zal stellen op dezelfde voet te leven als tijdens haar huwelijk;

Overwegende dat om de inkomsten te bepalen van de echtgenoot die de voorziene uitkering verschuldigd is, de rechter voorzeker rekening moet houden met het tijdstip waarop de andere echtgenoot de echtscheiding bekomen heeft, maar het zijn vooral de *normale inkomsten* die in acht moeten genomen worden (Verbr., 18 oktober 1934, Pas. 1935, I, 20);

Overwegende dat desaangaande dient opgemerkt dat wanneer appellant zich als burgerlijke partij stelde voor de correctionele rechtbank, om schadeloos gesteld te worden wegens de zware schade die hij en zijn echtgenote ten gevolge van een auto-ongeval geleden hadden, hij staat maakte op winsten, in 1951 verwezenlijkt, van 344.973 frank; dat dit jaar misschien buitengewoon gunstig is geweest, maar dat moet onderlijnd worden dat de deskundige door de correctionele rechtbank aangesteld om het inkomen van appellant te bepalen, rekening houdend met zijn blijvende werk- onbekwaamheid, als basisloon de som van 225.000 frank per jaar heeft aangenomen;

Overwegende dat wat de inkomsten van geïntimeerde aangaat, het vaststaat dat zij onvoldoende zijn om haar toe te laten alleen in haar onderhoud te voorzien;

Overwegende dat appellant gewag maakt van de belangrijke sommen die zij ontvangen heeft ten titel van schadevergoeding voor het overkomen verkeers-ongeval; maar dat die bedragen grotendeels werden toegestaan om de menigvuldige heelkundige bewerkingen te bekostigen welke zij ondergaan heeft en om haar morele schade te herstellen en dienvolgens niet in aanmerking moeten komen voor de berekening van het onderhoudsgeld, zo min als de som van 600.000 frank waarvan appellant niet spreekt en die hem, bij vonnis dd. 25 februari 1954, als schadevergoeding werd toegekend;

Overwegende dat in die omstandigheden, gelet op de beschikkingen van artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij de toegekende uitkering tot onderhoud het derde gedeelte van de inkomsten van de schuldige echtgenoot niet mag te boven gaan, de eerste rechter billijk het onderhoudsgeld dat aan geïntimeerde toekomt op 6.000 frank in de maand heeft vastgesteld;

Overwegende dat geïntimeerde bij tegenberoep nog vordert dat appellant zou veroordeeld worden haar een som van 100.000 frank te betalen ten titel van schadevergoeding om vooral de morele schade te herstellen die zij door de fouten van appellant geleden heeft;

Overwegende dat de stoffelijke schade die de opheffing van het echtelijk leven veroorzaakt heeft, ontegensprekelijk hersteld wordt door het toekennen van onderhoudsgeld, bij toepassing van artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat geïntimeerde zich steunende op de voorwaarden van het gewoon recht, schadevergoeding zou kunnen eisen indien uit de feiten die tot de echtscheiding aanleiding gaven ook nog een *ander nadeel*

is ontstaan dan dat veroorzaakt door de ontbinding van hun huwelijk (zie Frans Verbreking, 21 juni 1927, Pas. 1928, II, 117; De Page, T. I, n° 983; dat zulks ter zake het geval niet is;

Overwegende trouwens dat de eerste rechter te recht doet opmerken dat geïntimeerde reeds te voren schadevergoeding heeft gevorderd en bekomen, wanneer zij zich als burgerlijke partij aanstelde vóór de correctionele rechtbank die, op 28 januari 1954, appellant veroordeeld heeft wegens onderhoud van bijzit onder het echtelijk dak;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Gehoord het eensluidend advies van de heer substituit Procureur-Generaal Verhoeven in openbare zitting gegeven;

Ontvangt de beroepen, maar verklaart ze ongegrond;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Veroordeelt appellant tot al de in hoger beroep ontstane gerechtskosten.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 12 juli 1955.

Voorzitter : M. Verreydt.

Raadsheren : M.M. Vroonen en Goffinet

Advocaat-generaal : M. Glénisson.

Advocaten : Mrs Fr. Willems en M. Sevens.

Douane en accijnzen. — Bewijs.

De door een enkel douanebeambte gedane vaststellingen dienen als onregelmatig en zonder bewijskracht te worden aangezien; in het onderhavig geval volgt echter niet uit de onregelmatigheid van de vaststellingen de nietigheid van de vervolgingen.

Inzake douane en accijnzen mag het bewijs van het gepleegd zijn der misdrijven geleverd worden volgens de regels van het gemene recht.

O.M. en Bestuur der Douanen en Accijnzen b.p.
t/ Verschuieren en css.

Beticht van de St-Huibrechts-Lille, dd. 14 februari 1953 :

A) Allen hetzij als dader, mededader of medeplichtige of belanghebbende, hetzij door het misdrijf uit te voeren of aan de uitvoering ervan rechtstreeks mede te werken, hetzij door welke daad ook tot de uitvoering zodanige hulp te verlenen dat zonder hun bijstand het misdrijf niet kon gepleegd worden, hetzij door onderrichtingen te geven om het misdrijf uit te voeren, hetzij door werktuigen of elk ander middel te verschaffen die tot het misdrijf gediend hebben wel wetende dat zij daartoe moesten dienen, hetzij door met voorweten de dader of de daders van het misdrijf te helpen of bij te staan in de handelingen welke de feiten vergemakkelijkt hebben of in deze welke ze voltooid hebben, hetzij door op enigerlei wijze deelgenomen te hebben aan het misdrijf of er belang bij gehad te hebben;

zich plichtig te hebben gemaakt aan invoer of

vervoer in België, zonder op het eerste kantoor of op elk ander waar zulks behoren zou, de vereiste douane-aangifte in te dienen en de voorgeschreven invoervergunning voor te leggen van 150 kgr. boter hebbende een totale waarde van 12.000 fr.; de derde Swennen, voornoemd, zich in staat van wettelijke hervalling bevindende ;

B) *De eerste* : teneinde zich burgerlijk verantwoordelijk te horen verklaren met de tweede, zijn minderjarige zoon, voor de betaling der geldstraffen opgelopen door deze laatste ten tijde van de feiten bij hem inwonende (art. 1384 B.W.B.);

Gezien door het Hof het vonnis waartegen beroep is, gewezen d.d. 12 oktober 1953, door de correctionele rechtbank van Hasselt, Kamer van een rechter, dat statuerende op tegenspraak, de twee eerste betichten schuldig verklaart aan het feit hun ten laste gelegd; (.....);

Gezien de besluiten van de verdediging strekkende tot vrijspraak van de gedaagden, om reden de feiten zoals vermeld in het proces-verbaal van het Beheer d.d. 24 april 1953 slechts door één enkel aangestelde der douanen, nl. Konings Peter J. werden vastgesteld;

Overwegende dat de vaststellingen wezenlijk door een enkel douanebeambte gedaan, als onregelmatig en zonder bewijskracht dienen aangezien, maar dat uit de onregelmatigheid van de vaststellingen, de nietigheid van de vervolgingen in het huidige geval niet volgt zoals door de verdediging wordt beweerd;

Overwegende dat inzake douanen en accijnzen, het bewijs van de misdrijven aangebracht mag worden volgens de regelen van het gemeen recht;

Overwegende dat terzake, de feiten ten laste gelegd van eerste en tweede gedaagde bewezen gebleven zijn in het licht van het onderzoek vóór het Hof gedaan;

dat inderdaad uit de onder eed afgelegde getuigenissen van beambte Konings voornoemd, en van de Controleur der douanen Floré, gepaard met de verklaringen gedaan door voornoemde 1e en 2e betichten geen redelijke twijfel kan bestaan dat deze zich plichtig gemaakt hebben als daders aan vervoer van 150 kgr. boter, in de omstandigheden in de dagvaarding van het Beheer aangehaald;

Overwegende dat in het voordeel van 3e gedaagde Swennen een lichte twijfel is blijven bestaan waarvan hij het voordeel moet genieten;

Overwegende dat de uitgesproken straffen en veroordelingen die der wet zijn en een gepaste beteugeling uitmaken;

Om die beweegredenen,

Gezien de wetsbepalingen in het vonnis aangehaald en artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Het Hof,

Bekrachtigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Verwijst 1e en 2e betichten solidair in de 2/3 der kosten van beroep, laat 1/3 dezer kosten ten laste van de Staat.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 28 februari 1955

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Gerniers.

O. M. : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Thuysbaert en Salkin (Brussel).

Koop op afbetaling met eigendomsvoorbehoud. — Beding van ontbinding wegens wanbetaling. — Faillissement van de koper na afwijzing van diens verzoek om verlening van een akkoord tot voorkoming van faillissement. — Samenloop van niet bevoorrechte schuldeisers. — De ontbinding kan niet meer aan hen, noch aan de curator in het faillissement worden tegengeworpen.

Verkoop van machines op afbetaling onder eigendomsvoorbehoud. Beding van ontbinding wegens niet betaling van een vervallen termijn.

Faillissement van de koper na afwijzing van diens verzoek om verlening van een akkoord ter voorkoming van faillissement. De verkoper vordert de machines van de curator terug. Deze weigert de afgifte. Bij ontbinding van de overeenkomst krachtens het daarin vervatte beding vóór de failliet verklaring van de koper kan de ontbinding als regel aan de andere schuldeisers van de koper worden tegengeworpen. Dit is echter anders wanneer een verzoek is gedaan om verlening van een akkoord tot voorkoming van faillissement. Van de dag af van het indienen van dat verzoek is er samenloop van alle niet bevoorrechte schuldeisers van de schuldenaar. Eenmaal deze samenloop ontstaat, kan de ontbinding wegens wanbetaling niet meer aan de schuldeisers worden tegengeworpen.

De curator is derhalve niet tot afgifte van de machines verplicht.

Mr. M. Thuysbaert q.g. t. / N.V. Crédit industriel et Automobile de Belgique (Ciabel).

Advies O.M.

I/ Voorwerp van de oorspronkelijke eis.

In zijn hoedanigheid van curator van het faillissement van Jozef Lyssens (« Etablissements Cola »), vooreen nijveraar te Sint-Niklaas-Waas, heeft de heer advocaat Thuysbaert binnen de wettelijke termijn, in regelmatige vorm, een ontvankelijk beroep ingesteld tegen een vonnis op tegenspraak dd. 6 juli 1954, gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Sint-Niklaas-Waas, en waarbij toegewezen werd een rechtsovereenkomst, vóór deze rechtbank ingesteld door de N.V. « Crédit Industriel et Automobile de Belgique » - « Ciabel » -, strekkende tot teruggave door de curator aan deze vennootschap van : zes machines, merk « Cornely »; één naaimachine, merk « Adler », op gestel met motor ; zes naaimachines, merk « Cornely », type 102, op gestel met motor en rubber ; één naaimachine om overhands te naaien, merk « Adler », op gestel met motor ; een naaimachine om overhands te naaien, merk « Adler ». Deze machines, die telkens aan de koper onmiddellijk geleverd werden, waren het voorwerp geweest van vier verkoopsovereenkomsten op afbetaling, met voorbehoud van eigendom tot betaling van de laatste afkorting, contracten onderscheidelijk afgesloten op 19 september 1952, 15 februari 1953, 2 maart 1953 en 11 september 1953, tussen voornoemde Jozef Lyssens en de firma « Prist Gebroeders », uit Brussel, in wier rechten de N.V.V. « Crédit Industrie et Automobile de Belgique » gesubrogeerd werd.

Elk één van deze vier verkoopsovereenkomsten omvatte o.m. een beding luidend als volgt :

« Le présent contrat sera résilié immédiatement et » de plein droit en cas de défaillance des soussignés de » seconde part (d.i. de koper) à l'une quelconque de » leur obligations et notamment :

» a) si l'un des termes n'est pas payé à son échéance ; »

» e) si les soussignés de seconde part, l'un d'eux (d.i. de » koper) ou leur aval, étaient l'objet d'une mesure d'exécution, sollicitaient un concordat, ou venaient à déceder ;

en verder :

» En cas de résiliation, les soussignés de seconde part » (d.i. de koper) s'engagent :

» a) à rendre dans les 48 heures, le matériel tel qu'ils » l'ont reçu ; à défaut, autorisent dès à présent le sous » signé de première part (d.i. de verkoper) à reprendre » le matériel en quelque lieu qu'il se trouve sans aucune » formalité judiciaire..... ».

Daar de door Lyssens in uitvoering van deze overeenkomst geaccepteerde wissels, onderscheidelijk vervallen op 20 november, 5 december en 10 december 1953, niet voldaan en geprotesteerd werden, heeft de N.V. « Ciabel », bij aangetekende brieven dd. 30 november, 15 en 18 december 1953, aan koper Lyssens ter kennis gebracht dat zij de bedoelde overeenkomsten verbrak, en hem aangemaand de machines binnen de 48 uren terug te geven.

Intussen had zich echter het volgende voorgedaan :

Op 30 november 1953, had koper Lyssens bij de Rechtbank van Koophandel te Sint-Niklaas een verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord ingediend ; de rechtbank wees echter deze aanvraag af, en verklaarde Lyssens failliet bij vonnis dd. 22 december 1953.

II/ Het vóór het Hof gestelde rechtsprobleem.

Een loutere vergelijking tussen de hierboven opgegeven data wijst dadelijk op de in zake gestelde rechtskwestie : De N.V. « Ciabel » heeft inderdaad, op grond van de tussen koper-verkoper gesloten overeenkomsten, de toepassing van het daarbij uitdrukkelijk bepaalde ontbindende beding aan koper Lyssens betekend, weliswaar telkens vóór de datum van de faillietverklaring, doch voor de eerste maal bij aangetekend schrijven dd. 30 november 1953, d.i. de dag zelf waarop koper Lyssens zijn verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord heeft ingediend, en de twee andere malen op 15 en 18 december 1953, dus na het indienen van deze aanvraag. Derhalve, waar op grond van de huidige rechtsleer en rechtspraak (1), het niet te betwijfelen valt — en trouwens thans vóór het Hof door de curator niet meer wordt betwist — dat, in geval van faillissement van de schuldenaar, dergelijk rechtsgeldig uitdrukkelijk ontbindend beding aan de andere schuldeisers tegenstelbaar is, wanneer ze haar uitwerking heeft gehad vóór de datum van de faillietverklaring — d.i. vóór elke samenloop met andere schuldeisers van de koper — en zelfs gedurende het verdachte tijdstip dat deze faillietverklaring voorafgaat, is de thans gestelde vraag : of de tegenstelbaarheid aan de andere schuldeisers van de koper van dit tussen hem en verkopers in elk geval rechtsgeldig uitdrukkelijk ontbin-

(1) Zie : Verbreking, 21 maart 1929, Pas. 1929, 1, 139 ; B.J. 1929, 303 ; Verbreking, 23 Mei 1946, Pas. 1946, 1, 204 ; J.T. 1946, 418 en noot R. Piret ; Gent, 15 februari 1951, R.C.J.B. 1951, blz. 161 en noot R. Piret ; Gent, Ver. K., 5 Juni 1952, R.W. 1953/54, kol. 259 ; Gent, 7 januari 1953, R.W. 1953/54, kol. 263 en advies O.M.

dende beding nog kan gehandhaafd worden, en of dienvolgens, in de onderhavige zaak, de N.V. « Ciabel », op grond van dit ontbindende beding, er nog steeds toe gerechtigd was de in het bezit van de koper gestelde machines — in principe gemeenschappelijk pand van al zijn schuldeisers, en waarop, tot op de dag van de betekende ontbinding der overeenkomsten, geen enkel der andere schuldeisers van de koper, buiten de N.V. « Ciabel », enig recht op de verkochte machines had doen gelden — van de curator op te vorderen, van zodra de koper een verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord had ingediend. Anders gezegd: heeft het indienen van dit verzoekschrift, waarvan de datum van 30 november 1953 niet wordt betwist, tussen al de gewone schuldeisers van Lyssens uit kracht van de wet, een samenloop uitgelokt, waardoor de ontbinding van bedoelde verkoopovereenkomst hun niet tegenstelbaar is geworden en het ontbindingsrecht van de verkoper derhalve vervalt?

Het aangevochten vonnis heeft het antwoord op deze vraag enigszins in het duister gelaten, omdat deze ten slotte vóór de rechtbank aldus niet duidelijk gesteld werd.

Reeds bij vonnis dd. 20 maart 1951 (R.W. 1951/52 - kol 659) had de Rechtbank van Koophandel te Brugge beslist dat de verkoper van bij afbetalingsovereenkomst en onder voorbehoud van eigendom verkochte en geleverde roerende voorwerpen in samenloop komt met de andere gewone schuldeisers van de koper, niet alleen wanneer deze koper failliet verklaard wordt, of wanneer de verkochte voorwerpen op verzoek van derden in beslag genomen worden, maar ook wanneer de koper een verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord indient, waardoor, bij gebrek aan vervulling door verkoper der bij art. 20 - 5° der hypothecaire wet gestelde voorwaarden, het ontbindingsrecht van de verkoper vervalt, alsmede zijn daaruit volgend opvorderingsrecht van het verkochte.

Bij een arrest dd. 13 Juli 1950 (Rev. des faillites - 1950-1951 - blz. 147; Jur. de Liège - 1950/51 - blz. 41), had het Hof van Beroep te Luik de tegenovergestelde zienswijze voorgehouden, op grond van de volgende beschouwingen:

1°/het indienen van het verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord staat gelijk met de aangifte van staking van betalingen, doch deze staking van betalingen verwekt geen andere rechtsgevolgen als die voorzien bij artikel 5 der samengeschakelde wetten betreffende het gerechtelijk akkoord d.i. van rechtswege de voorlopige schorsing, ten voordele van de schuldenaar, van om het even welke latere daden van uitvoering en van faillietverklaring;

2°/ buiten die voorlopige schorsing, volgt uit voormeld art. 5 geen enkele wijziging aan de toestand van de schuldeisers, dewelke beheerst blijft door de artikelen 7 en 8 van de hypothecaire wet;

3°/ in geval van faillietverklaring, heeft de wetgever een bijzondere tekst moeten voorzien, nl. het art. 546 van de wet dd. 18 April 1851, om het ontbindingsrecht van de verkoper uit te sluiten; dergelijke of gelijkaardige bepaling is in de wetgeving betreffende het gerechtelijk akkoord niet te vinden.

Hieruit heeft het Hof van Beroep te Luik besloten dat het gemis aan tegenstelbaarheid van de ontbinding van de overeenkomst aan de schuldeisers van de koper, buiten de verkoper zelf, veronderstelt dat deze schuldeisers reeds op het ogenblik van de ontbinding, in samenloop verkeren met de verkoper a.g. dat hun rechten tegengesteld zijn aan die van de verkoper. Welnu het louter indienen van het verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord brengt, naar de zienswijze van het Hof van Beroep te Luik, en onafgezien van elke

rechtsovereenkomst of beslag van de schuldeisers, noch die samenloop, noch de tegenstelling tot stand.

Op voorziening tegen dit arrest ingesteld, en na vooreerst te hebben gewezen op de éénsluitende zienswijze van de rechtsleer om aan te nemen dat de samenloop tussen de schuldeisers rijst met het indienen van het verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord, zodat, van dit ogenblik af, ontbindingsrecht of opvorderingsrecht van de verkoper vervalt (Zie o.m.: Fredericq - « Traité de Droit Commercial » - B. III - nr 31 en B. VIII - nrs 484 en 752; R. Piret - « Le droit au prix du vendeur » - blz. 185 en R. C. J. B. - 1951 - blz. 175; Brunet, Van Meerbeke en Bernard - « Concordat préventif de la faillite » - nr 349; Ruysen - « Commentaire de la loi du 29 juin 1887 - blz. 71 »), heeft de heer Hayoit de Termicourt, toenmalig Eerste-Advocaat-generaal bij het Hof van Verbreking, in zijn conclusiën (Pas. 1952 - 1 - 475 tot 479) en o.m. aan de hand van de besprekingen van de wet van 29 Juni 1887 op het gerechtelijk akkoord, meer bepaald van de artikelen 5 en 6 (thans art. 11) (Zie: Pasinomie - 1887 - blz. 195), als volgt kunnen besluiten:

« Le législateur a donc bien entendu, par les articles 5 et 11 des lois coordonnées, attribué au dépôt de la requête en concordat la vertu d'opposer les droits des créanciers non privilégiés du débiteur les uns aux autres, de faire naître un concours entre eux et, par tant, de rendre non opposable aux créanciers de l'acheteur, autres que le vendeur, la résolution, postérieure au dépôt de la requête, d'une vente d'effets mobiliers, lorsque cette vente a été faite avec terme et que l'acheteur a été mis en possession de la chose vendue..... ».

Op grond van gelijkaardige beschouwingen getrokken uit de bepalingen van de artikelen 5 en 11 der samengeschakelde wetten op het gerechtelijk akkoord, heeft het Hof van Verbreking, bij zijn arrest dd. 27 maart 1952 (Pas. 1952 - 1 - 479-480; Jur. Comm. Bruxelles - 1952 - blz. 70) dan ook verder verklaard:

« Qu'il ressort de ces dispositions que la loi frappe d'une indisponibilité, ainsi déterminée, les biens qui sont dans le patrimoine du débiteur et constituent le gage commun de ses créanciers; que ces restrictions prouvent la volonté du législateur de tenir en échec les actes de disposition du débiteur et les recours de créanciers chirographaires isolés, de telle façon que soit empêché tout règlement au profit de l'un d'eux qui diminuerait la part des autres; qu'ainsi un concours est établi entre les créanciers au jour même du dépôt de la requête, en vue de permettre la solution égalitaire du concordat..... ».

Waarop het Hof beslist dat derhalve de ontbinding ingetreden na het indienen van het verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord aan de schuldeisers van de koper, (buiten de verkoper) niet tegenstelbaar is, en het arrest van het Hof van Beroep te Luik verbreekt.

Waar op te merken valt dat het aan het Hof van Beroep te Luik overgelegde geval om zeggens identiek hetzelfde was als datgene dat thans aan de beoordeelende van uw Hof wordt overgedragen — buiten het louter verschil dat in het eerste geval het om autovrachtwagens ging en in de onderhavige zaak over naaimachines — schijnt het geen twijfel te moeten lijden dat deze beslissende rechtspraak principieel er toe leidt tot de gegrondheid van het door de curator ingestelde beroep te besluiten.

Weliswaar, beroept geïntimeerde zich op haar hoedanigheid van bevoorrechte schuldeiseres, doch, waar het in zake machines en toestellen betreft die in de nijverheidsinrichtingen gebezigd worden, is het echter niet gebleken dat in zake de voorwaarden gesteld en de

pleegvormen voorgeschreven door art. 20 - 5° van de hypothecaire wet nageleefd werden, wijl het hier anderzijds gaat om verkopen met tijdsbepaling en de terugvordering in elk geval niet geschied is binnen acht dagen na de levering, zodat in elk geval de rechtsoverdracht tot teruggave vervalt. (art. 20 - 5° - al. 5 - hypothecaire wet).

Geïntimeerde verliest dus wel haar ontbindings- en opvorderingsrecht. Zijnde in de plaats gesteld van de rechten van de verkopers, behoudt zij nog enkel haar voorrecht in die zin dat het overgedragen wordt op de prijs van de verkochte voorwerpen; dit voorrecht wordt haar inderdaad door geen der bepalingen van de samengeschiedelde wetten betreffende het gerechtelijk akkoord ontnomen (Zie: Kooph. Doornik, 5 Juni 1952, Rev. Faillites, 1951/52, blz. 260).

* * *

Het komt er tenslotte nog op aan na te gaan of in zake de niet-ontvankelijkheid van de vordering tot teruggave, ingevolge het aan de andere schuldeisers van de koper niet tegenstelbare uitdrukkelijk ontbindingsbeding der verkoopsovereenkomsten, wel degelijk betreft al de op afbetaling aan Lyssens verkochte machines, en meer bepaald de machines die het voorwerp waren van de verkoopsovereenkomsten, afgesloten op 19 September 1952 en op 15 Februari 1953.

Immers, buiten het feit dat geïntimeerde haar beslissing uitwerking te geven aan het ontbindende beding, in deze twee overeenkomsten bepaald, aan Lyssens heeft betekend de dag zelf waarop hij zijn verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord heeft ingediend (30 November 1953), werd in beide bedoelde overeenkomsten eveneens bepaald dat zij onmiddellijk en van rechtswege zouden ontbonden zijn, waar o.m. de koper één der afkortingen niet op de vervaldag mocht betalen, wat, in casu, het geval was, niet op 30, maar wel op 20 november 1953, datum waarop de geaccepteerde wissels betreffende de eerste afkortingen geprotesteerd werden, dus tien dagen vóór het indienen van het verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord.

Het wil ons echter voorkomen dat, ten opzichte van de ontbinding van rechtswege bij deze overeenkomsten bepaald, de aandacht moet worden gevestigd op de bewoordingen van de twee brieven door geïntimeerde aan Lyssens overgemaakt op 28 november 1953, brieven waaruit overduidelijk blijkt dat op die datum — dus acht dagen na de datum der geprotesteerde wissels — de N. V. « Ciabel » geenszins het inzicht had de bedongen ontbinding van rechtswege onmiddellijk in te roepen en toe te passen, vermits zij bij bedoelde brieven andermaal betaling aanvraagt van de geprotesteerde wissels, alsmede van de onkosten en wettelijke intresten, bij wijze van storting op haar post-checkrekening.

De houding van de geïntimeerde zelf tussen 20 en 30 november 1953 wijst er dus op dat zij zelf er toenmaals mede akkoord ging om de ontbinding niet onmiddellijk toe te passen.

Het is slechts bij de aangetekende brieven d.d. 30 november 1953 dat zij haar wil en beslissing tot ontbinding, en derhalve haar eis tot teruggave der machines, duidelijk aan de koper ter kennis heeft gebracht.

Bij gebrek aan overgelegde bewijzen van het tegenovergestelde, dient redelijk te worden aanvaard dat bedoelde aangetekende brieven d.d. Brussel 30 november 1953 niet konden besteld worden aan hun bestemming, koper Lyssens, wonende te Sint-Niklaas-Waas,

op zelfde dag, maar normaal ten vroegste op 1 december.

Appellant doet, naar ons oordeel, terecht opmerken dat het ontbindende beding (zoals in zake), in tegenstelling met de ontbindende voorwaarde, slechts uitwerking heeft, na betekening door de schuldeiser aan de schuldenaar van zijn wil de overeenkomst te ontbinden, zodat het ogenblik waarop de schuldenaar kennis ontvangt van de beslissing van de schuldeiser de overeenkomst te ontbinden enkel van belang is, en niet het ogenblik waarop de schuldeiser deze betekening aan de schuldenaar opstuurt. In onderhavig geval staat het derhalve vast dat koper Lyssens deze kennisgeving heeft ontvangen nadat hij reeds zijn verzoekschrift tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord had ingediend, derhalve op een ogenblik waarop het ontbindingsrecht en het daarmee gepaard gaande opvorderingsrecht van geïntimeerde vervallen was.

* * *

Op grond van al de hierboven uiteengezette beschouwingen besluiten wij dienvolgens tot de gegrondheid van het door de curator ingestelde beroep, en derhalve tot de niet-ontvankelijkheid van de oorspronkelijke eis.

Gent, 17 januari 1955.

w.g. J. Matthijs.

Arrest

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat de Gebroeders Prist, in wier rechten en vorderingen geïntimeerde getreden is, bij vier afzonderlijke overeenkomsten d.d. 19-9-1952, 15-2-1953, 2-3-1953 en 11-9-1953, aan Lyssens vijftien naaimachines verkocht hebben;

Overwegende dat de Gebroeders Prist, door deze overeenkomsten, zich de eigendom van deze machines voorbehouden hebben tot de volledige afbetaling van de prijs die, bij aanvaarde maandelijkse vervallende wissels, diende vereffend te worden;

Overwegende dat, waar de op 20 november, 5 december en 10 december 1953 vervallen wissels niet voldaan werden, geïntimeerde, bij aangetekende brieven van d.d. 30 november 15 en 18 december 1953, Lyssens berichtte dat zij de voormelde overeenkomsten ontbond;

Overwegende dat, Lyssens, na verwerping door de rechtbank van de vraag tot failliet voorkomend concordaat die hij, op 30 november 1953, ingediend had, bij vonnis d.d. 22 december 1953 failliet verklaard werd;

dat geïntimeerde, die ondanks haar herhaald aandringen, noch door Lyssens noch door appellant in bezit van de 15 naaimachines waarvan sprake gesteld werd, deze laatste betrokken heeft om zich tot teruggave van deze machines te horen veroordelen;

Overwegende dat, hoewel bovengemelde overeenkomsten, krachtens het daarin ingelast ontbindend beding, vóór de datum van de faillietverklaring tussen partijen ontbonden werden en de thans gevestigde rechtspraak beslist dat, in dergelijk geval, de ontbinding aan de andere schuldeisers van de koper tegenstelbaar is (Cass. 21-3-1929 Pas. 1929.1.139. Cass. 23-5-1946 Pas. 1946.1.204) het nochtans ten onrechte is dat de eerste rechter geïntimeerde's eis ingewilligd heeft vermits bovenbepaald rechtsprincipe uitzondering lijdt in geval van aanvraag tot failliet voorkomend concordaat;

Overwegende immers, dat én de geïntimeerde én de

eerste rechter uit het oog verloren hebben dat, van de dag af waarop een vraag tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord ingediend werd, er een samenloop tussen al de onbevoorrechte schuldeisers van de schuldenaar, eenmaal deze samenloop ontstaan, de ontbinding wegens wanbetaling van de prijs van de verkoop op termijn van een roerend voorwerp waarvan de koper het bezit verkreeg, aan voormelde schuldeisers niet tegenstelbaar is (Cass. 27-3-1952 Pas. 1952.1.475);

Overwegende dat geïntimeerde vergeefs houdt staan dat zij de samenloop der schuldeisers niet moet ondergaan omdat zij bevoorrecht is;

dat ze geenszins bewijst bevoorrecht te zijn; dat ze n.l. de pleegvormen niet heeft nageleefd, voorzien door art. 20, 5° van de wet van 15 december 1851;

dat ze vermoedelijk verwacht tussen voorrecht en voorbehoud van eigendom; dat het echter juist in een geval van verkoop met voorbehoud van eigendom is, dat het Verbrekingshof, in zijn arrest van 27 februari 1952, het tot dan toe betwiste vraagpunt oploste in deze zin dat na indiening van de aanvraag tot failliet voorkomend concordaat, het recht van de verkoper op ontbinding en opvordering, aan de schuldeisers van de koper niet tegenstelbaar is;

dat dit trouwens zó is, ook indien de verkoper een voorrecht mocht genieten, in welk geval echter zijn recht zich op de koopprijs mag uitoefenen;

Overwegende verder dat de ontbinding krachtens uitdrukkelijk ontbindend beding slechts uitwerking heeft na betekening door de verkoper aan de koper van zijn wil de verkoop te ontbinden;

dat immers de verkoper de keuze heeft ofwel de overeenkomst in stand te houden niettegenstaande wanprestatie van de mede-contractant ofwel ze te ontbinden; dat zulks bevestigd wordt door de handelwijze van geïntimeerde vermits vooraleer zich op 30 november 1953 op het uitdrukkelijk ontbindend beding te beroepen en de teruggave van de verkochte naaimachines te vorderen, zij bij haar brieven d.d. 28 november 1953 andermaal betaling van de geprotesteerde wissels gevraagd heeft;

Overwegende dat daaruit volgt dat de oplossing van het onderhavig geschil afhangt van de datum waarop de door geïntimeerde aan Lyssens gezonden aangetekende ontbindingsbrieven aan deze laatste toegekomen zijn;

Overwegende dat, bij gebrek aan overgelegde bewijzen van het tegenovergestelde, het redelijk dient aangenomen te worden dat beide eerste aangetekende brieven, die door geïntimeerde uit Brussel op 30 november 1953 gestuurd werden, dezelfde dag aan hun bestemming Lyssens wonende te Sint-Niklaas niet hebben kunnen besteld worden maar normaal ten vroegste op 1 december 1953;

dat de laatste twee aangetekende brieven gestuurd werden 15 en 18 december 1953;

dat het dus vaststaat dat Lyssens deze vier brieven ontvangen en er kennis van genomen heeft nadat hij zijn vraag tot het bekomen van het gerechtelijk akkoord bij de rechtbank ingediend had;

dat geïntimeerde derhalve in haar rechtsvordering niet gegrond is;

Overwegende dat, wat aangaat de brieven van 30 november 1953, niet kan opgeworpen worden dat de ontbinding op het ogenblik niet van de ontvangst maar van het opsturen van de brieven uitwerking heeft; dat immers het recht van samenloop der schuldeisers gegrond is op het door de koper uitgeoefend bezit, en dat het slechts na kennisname van de ontbindingsbrief is dat dit bezit door een eenvoudige detentie wordt

vervangen; dat overigens mocht men nog aannemen dat niet de ontvangst maar het opsturen van de ontbindingsbrief de datum van uitwerking van het ontbindend beding bepaalt, geïntimeerde nog laattijdig haar wil tot uiting zou gebracht hebben, vermits het aan haar behoort het bewijs te leveren dat de ontbinding vóór de aanvraag tot concordaat geschiedde, wat zij niet bij machte is te doen;

Om deze redenen,

Het Hof, gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935; Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn eensluidend advies, alle verdere of strijdige conclusiën verwerpend; ontvangt het hoger beroep; verklaart het gegrond; doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en opnieuw wijzend, verklaart de oorspronkelijke eis ongegrond en verwijst geïntimeerde in de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 8 december 1954.

Voorzitter : M. Tilkin.

Rechters : M.M. Cornette en Meulepas.

Advocaten : Mrs Le Paige en Koll.

Huwelijk. — De man is niet verplicht onderdak te verlenen aan een meerderjarige zoon, van wie de vader beweert dat hij zijn gezag zou dwarsbomen. — Keuze van de echtelijke woonplaats.

Artikel 214b, lid 2, B. W. heeft enkel het karakter van een gerechtelijke machtiging, die wordt verleend in het belang van het gemeenschappelijke gezin; bij feitelijke scheiding tussen de echtgenoten dient de Rechtbank te onderzoeken of degene die de machtiging verzoekt ernstige redenen kan doen gelden om niet de echtelijke woning te bewonen, waar in principe de verplichting van de andere echtgenoot om bij te dragen in de behoeften van de huishouding dient te worden nagekomen ingevolge artikel 108 B. W.

De wederzijdse rechten en plichten tussen echtgenoten, geregeld bij de artikelen 212, 213a, 214a en b B.W., houden niet in de verplichting van de man om onderdak te verschaffen aan een meerderjarige zoon, van wie de vader beweert dat hij zijn gezag zou dwarsbomen.

Artikel 214a B. W. beschouwt de keuze der echtelijke woonplaats als een essentieel attribuut van de maritale macht; de man heeft het recht die keuze afhankelijk te stellen van persoonlijke overwegingen.

Van Bergen t/ Ghoos.

Gezien de stukken van het geding o.m. :

1° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, verleend door de heer Vrederechter van het kanton Borgerhout, in datum van 5 oktober 1954;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het ingestelde beroep niet betwist wordt;

Overwegende dat in het vonnis a quo dd. 5 oktober 1954 de eerste rechter oordeelde dat appellant na 35 jaar normaal huwelijksleven met geïntimeerde, deze verliet, onder voorwendsel niet in te stemmen

met het nieuwe domicilie door geïntimeerde te zamen met de meerderjarige zoon van partijen betrokken, en dienvolgens geïntimeerde machtigde voor een tijdperk van drie maanden vijf en dertig procent rechtstreeks op te halen van het loon van appellant, bediende in stadsdienst;

Overwegende dat in rechte deze zienswijze, steunend op artikel 214 b. B. W., enkel dan gegrond is, in zoverre bewezen wordt dat de oorzaak der verlating bij appellant ligt;

Overwegende dat appellant aanbod heeft gedaan op een andere plaats het echtelijk leven te hernemen;

Overwegende dat het vooreerst past vast te stellen dat artikel 213b, alinea 2, enkel het karakter heeft van een gerechtelijk mandaat verleend in het belang van het gemeenschappelijk gezin (Verbr., 6 juni 1946, Pas 46-16236) en de Rechtbank heeft te onderzoeken bij feitelijke scheiding tussen echtgenoten of degene die de machtiging vraagt, ernstige redenen heeft te doen gelden niet de echtelijke woonplaats te bewonen (Brussel, 12 februari 1952, J. T. 1952, p. 438) alwaar principieel de verplichting van de andere echtgenoot bij te dragen in de behoeften van het huishouden dient vervuld te worden, ingevolge artikel 108 B. W.;

Overwegende dat uit deze beschouwingen voortvloeit dat geïntimeerde zou moeten bewijzen dat appellant deze verplichting niet nakomt en namelijk dat het aanbod van appellant te voorzien in haar onderhoud op de echtelijke woonplaats niet ernstig was of onvoldoende (non satisfactoire), omdat geïntimeerde ernstige redenen zou hebben niet de echtelijke woonplaats te betrekken (Verbr., 18 oktober 1951, J.T., 1952, p. 9);

Overwegende dat het aanbod van appellant een appartement ter beschikking zijner echtgenote te stellen in de Bextraat ter stede als ernstig voorkomt, dat hij hiervoor huur betaalt, dat ligging en ruimte voldoen aan de normale voorwaarden van rang, stand en mogelijkheden van partijen, dat gezien de huidige verkeersmiddelen de afstand van de nieuwe woonplaats naar de plaats waar geïntimeerde haar handel uitbaat niet groot is;

Overwegende dat geïntimeerde anderzijds geen ernstige reden kan doen gelden in het kader van huidig geding om de aangeboden echtelijke woonplaats te weigeren, dat het moeilijk karakter van haar man, zijn hardhorigheid, geen pertinente grieven daarstellen, zijn voornemen haar iedere handelsactiviteit te zullen ontzeggen, zijn beweerde bedreigingen, zijn wegname van fondsen e.d. door geïntimeerde aangehaalde, doch door appellant stellig betwiste feiten zijn;

Overwegende dat evenwel als voornaamste grief door geïntimeerde aangehaald wordt het feit dat appellant zijn aanbod stelt onder voorwaarde « dat de meerderjarige zoon van partijen, Gaston, geen deel van hun huishouden zou maken » en geïntimeerde de ongegrondheid van de houding van appellant niet bewijst;

dat de wederzijdse rechten en plichten tussen echtgenoten geregeld door de artikelen 212, 213a, 214a en b. B. W., niet inhouden de verplichting voor appellant onderdak te verlenen aan een meerderjarige zoon, waarvan appellant beweert dat hij zijn gezag zou dwarsbomen;

Overwegende dat deze beweegreden vreemd is aan partijen zelf en ze blijkbaar wordt ingegeven door de neiging van geïntimeerde eerder haar zoon te willen volgen (of door de invloed van haar zoon op geïntimeerde) ten einde een vrij leven te kunnen leiden en een ruimer inkomen te genieten, door samenvoeging hunner baten;

Overwegende overigens dat artikel 214a B. W.

buiten de verplichting tot samenwonen tussen echtgenoten, de keuze der echtelijke woonplaats als een essentieel attribuut van de maritale macht aanziet (De Page, 2e dr. I, n° 698) en appellant het recht heeft deze afhankelijk te stellen van persoonlijke overwegingen;

dat verre van een gril te zijn, zich voor appellant de noodwendigheid voordoet als stadsbediende ingevolge het Collegiaal Besluit dd. 30 april 1954 binnen de stadsgrenzen te wonen, en de door de eerste Rechter aangehaalde toestand van gedogenis, waarbij het appellant had mogelijk moeten zijn, bij afwijking op de vigerende reglementen toch buiten de stadsgrenzen te blijven wonen, uiteindelijk niet van hem, maar van zijn overheid afhangt (zie schrijven College van Burgemeester en Schepenen, dd. 27 september 1954, alsmede schrijven van stad Antwerpen, Centraal Bestuur, 9e Directie, dd. 30 oktober 1954, zeer uitdrukkelijk ter zake);

Overwegende ten slotte dat de bewering van geïntimeerde als zou appellant accoord geweest zijn met de verhuis van de Eliaertstraat 14 naar zelfde straat n° 26, tegengesproken wordt door zijn aanmaning strekkende tot herneming van het echtelijk leven op een andere woonst dd. 29 juli 1954, als wanneer geïntimeerde slechts enkele dagen tevoren haar afzonderlijke woonst betrokken had;

Overwegende voor wat het *inkomen* van partijen betreft, het vaststaat dat geïntimeerde met de opbrengst van haar handel en het inkomen van haar zoon, maandelijks over ruim 8.000 frank beschikt, terwijl appellant ongeveer maandelijks 6.000 frank verdient, en niet uit het oog mag verloren worden dat wanneer hij de ouderdomsgrens zal bereikt hebben, binnen drie jaar, zijn inkomen sterk zal verminderen;

Overwegende derhalve dat de eerste rechter zowel in strijd met de feitelijke gegevens der zaak als met de wet besliste dat appellant zijn echtgenote verlaten had, zodat op grond van hogervermelde overwegingen het hoofdberoep gegrond is, en het incidenteel beroep dient afgewezen;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Na erover beraadslaagd te hebben,

Ontvangt het hoofdberoep en verklaart het gegrond;

Doet dienvolgens het vonnis a quo te niet en hervormende en doende wat de eerste rechter had moeten doen, wijst oorspronkelijke eis af als zijnde ongegrond;

Ontvangt het incidenteel beroep, doch verklaart het ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT : Zie in dit nummer twee tussen dezelfde partijen gewezen vonnissen, een van de Vrederechter 4e kanton Antwerpen dd. 5 juli 1955 en een van de Vrederechter te Borgerhout, dd. 6 september 1955.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

2e kamer. — 20 april 1955.

Voorzitter : M. Bevernage.
Rechters : M.M. Tjtgat en Colle.
Advocaten : Mrs Maillet en Ronse.

Bevoegdheid. — De vrederechter is bevoegd om kennis te nemen van een vordering tot betaling van meer dan 10.000 fr. wegens vergoeding van de schade, die aan een goed is toegebracht door hem, die het zonder recht noch titel heeft bewoond.

De vrederechter is bevoegd om kennis te nemen van een vordering ten bedrage van meer dan 10.000 fr. wegens schade, die aan een goed is toegebracht door iemand die het zonder recht noch titel bewoonde.

Artikel 3, 1° van de wet op de bevoegdheid, gewijzigd bij K.B. van 13 januari 1935, brengt immers uitdrukkelijk onder de bijzondere bevoegdheid van de vrederechter de vorderingen tot betaling van vergoedingen wegens bewoning zonder recht noch titel.

De vordering tot vergoeding van de tijdens zodanige bewoning toegebrachte schade strekt eveneens tot vergoeding wegens bewoning zonder recht noch titel; een vergoeding wegens onrechtmatige bewoning staat immers niet gelijk met een huurwaarde, maar is alle vergoeding, die dienaangaande kan voortvloeien uit art. 1382 B.W. en strekt zich derhalve uit o.a. tot de voordelen, die de bewoner uit de bewoning getrokken heeft, het gebrek aan genot van de eigenaar, en daarbij de toegebrachte beschadigingen als gewoon gevolg daarvan.

De Latter t/ Steyaert.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis, gewezen in eerste aanleg door het Vrederecht van het kanton Eeklo, d.d. 2 juli 1952, waartegen tijdig en regelmatig beroep ingesteld werd;

Overwegende dat de partijen niet betwisten dat het inwonen door de geïntimeerde een betrekking zonder recht noch titel betrof;

Overwegende dat de huidige vordering strekt tot betalen van vergoeding wegens schade aangericht tijdens deze betrekking;

Overwegende dat door de appellanten een schadevergoeding gevorderd werd die de 10.000 fr. overschrijdt;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte zich onbevoegd heeft verklaard, omdat de vordering groter dan 10.000 fr. buiten zijn speciale bevoegdheid zou vallen;

Overwegende immers dat het art. 3, 1° der wet op de bevoegdheid (gewijzigd door K.B. van 13 januari 1935 art. 2) uitdrukkelijk in de speciale bevoegdheid van de Vrederechter doet vallen « de vorderingen strekkende tot betaling van vergoedingen wegens betrekken zonder recht noch titel »; dat de vergoeding wegens schade verricht tijdens zulk inwonen, eveneens een « betaling van vergoeding wegens betrekken zonder recht noch titel » uitmaakt; dat een vergoeding wegens onrechtmatige inwoon immers niet gelijk staat met een huurwaarde, maar alle vergoeding uitmaakt

die desbetreffende kan voortvloeien uit art. 1382 van het B.W.B. en zich derhalve uitstrekt o.a. tot de voordelen die de betrekker eruit gehaald heeft, het gebrek aan genot van de eigenaar, en daarbij de toegebrachte beschadigingen als gewoon corollair ervan;

Overwegende dat de eerste rechter derhalve bevoegd was;

Gelet op art. 374 al. 2° van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

Overwegende dat de zaak zich bevindt in staat van wijzen;

Overwegende dat de deskundige aangesteld door de eerste rechter een opsomming van schade heeft bepaald van 30.206 + 5.100 = 35.306 fr.;

Overwegende dat de geïntimeerde opwerpt dat het huis na de bevrijding geplunderd werd en later bezet door Engelse militairen;

Overwegende echter dat de geïntimeerde niet kan beweren dat deze Engelse militairen het huis nog betrokken nadat hij ingetreden was, en meer bepaald, na de datum van de omstandige staat door deurwaarder Emile Verspeurt dd. 18 juli 1946; dat deze deurwaarder daarin verklaart o.m. dat het schilderwerk in zeer goede staat is, nieuw uitgevoerd en zonder enige schending of schram; dat verder alle vloertapijten alle kenmerken vertonen van nieuw, zonder plekken, kapotte plaatsen en zonder zichtbare sleet;

Overwegende dat de deskundige in het licht van deze deurwaardersstaat zijn eigen vaststellingen maakte dd. 3 maart 1948, dus minder dan twee jaar later, en deze vaststellingen vergelijken kon met een nieuwe staat van dezelfde deurwaarder die dagtekende van 24 december 1947 en waarin deze eindigde op deze algemene beschrijving: « zeer vervuilde toestand, vuil papier, rotte appels » en elders « plaatsen waar de olie nog op de vloer ligt »;

Overwegende dat de deskundige attent was gemaakt door het tussenvonnis van de eerste rechter dat hij geen rekening moest houden met vetustiteit noch met normaal gebruik; dat de deskundige uitdrukkelijk verklaart dit in acht te hebben genomen;

Overwegende dat de geïntimeerde te vergeefs aanhaalt dat de olievlekken op de tapijten niet door hem werden veroorzaakt, terwijl de deurwaarder vaststelt dat hij nog olie zag liggen, en de deskundige vaststelt dat er nog oliebusen op het tapijt staan;

Overwegende dat de geïntimeerde aanvoert dat de vaststellingen door de deurwaarder gemaakt louter éénzijdig zijn;

Overwegende echter dat de eerste vaststelling door de deurwaarder de doorslag geeft aan een vermoeden dat de geïntimeerde het huis in goede toestand vond en dat de tweede vaststelling door de deurwaarder de doorslag geeft aan de bevindingen door de deskundige gemaakt;

Overwegende dat het getuigenverhoor aangeboden door de geïntimeerde als ondoeltreffend dient verworpen; dat het immers spruit uit de eerste deurwaardersstaat dat de schade veroorzaakt door de militaire bezetting reeds hersteld was geworden, en dat de deskundige op die punten ook attent is geweest in zijn verslag;

Overwegende dat de raming door de deskundige als redelijk voorkomt;

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

30 December 1954.

Voorzitter : M. d'Hoedt.

Referendaris : M. Floré.

Advocaten : Mrs Stappers (Antwerpen), Van der Ghote en De Ketelaere.

Faillissement. — Strikte uitlegging van artikel 1 bis Handelsregisterwet. — Een impressario is koopman. — Plichten van een schuldenaar, wiens faillietverklaring wordt gevorderd. — Belgisch-Nederlands verdrag van 1925, artikelen 20/30. — De onbevoegdheid « ratione loci » is niet van openbare orde.

De sanctie van niet-ontvankelijkheid ener vordering, bepaald bij artikel 1 bis van de wet van 30 Mei 1924 op het Handelsregister, gewijzigd bij de wet van 9 Maart 1929, moet strikt worden uitgelegd en is niet toepasselijk op een handelaar, die zich enkel verdedigt op een tegen hem ingestelde vordering of die verzet doet tegen een bij verstek tegen hem gewezen vonnis.

Een impressario is handelaar, immers ondernemer van openbare gemakkelikheden (artikel 2 van de wet van 15 December 872).

Voor iemand, die beweert zijn betalingen niet gestaakt te hebben en niet in staat van geschokte kredietwaardigheid te verkeren, is het aangewezen ten minste het niet betwistbare gedeelte zijner schulden te betalen, hetzij met de inkomsten uit de door hem gevoerde exploitatie, hetzij bij middel van zijn naar zijn beverlen nog bestaand krediet, althans ten aanzien van de erkende schulden op zijn minst werkelijk aanbod van gerede betaling te doen overeenkomstig de wettelijke bepalingen op dat stuk.

De allereerste plicht van een handelaar, die beweert ongelukkig en te goeder trouw te zijn en van zijn schuldeisers en de bevoegde rechtsmachten de tegemoetkoming van een uitstel van betalingen verlangt te bekomen, is dat hij aan die schuldeisers en rechtsmachten een trouwe en volledige uiteenzetting van de staat zijner zaken geeft met kennisgeving aan alle belanghebbenden. Zulks geldt ook, wanneer ten aanzien van dezelfde schuldenaar een verzoek om surséance van betaling aanhangig is voor de Nederlandse rechter en een vordering tot faillietverklaring voor de Belgische rechter.

Waar de schuldenaar aan deze plicht niet heeft voldaan, kan een hem in Nederland verleende surséance van betaling niet worden ingeroepen om de onbevoegdheid « ratione loci » van de Belgische rechter in te roepen.

De rechtsmaatregelen in zake bevoegdheid « ratione loci » voorkomend in het Nederlands-Belgische Rechtsvorderingsverdrag (artikel 20, 3°) zijn niet van openbare orde, zodat de belanghebbende daarvan afstand kan doen.

Briels t/ Mr Van der Ghote (curator, en gemeente Heist aan Zee.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt het vonnis van faillietverklaring van aanlegger dd. 7 October 1954 te horen herroepen en als niet bestaande te horen verklaren;

Overwegende dat tweede verweerster allereerst de niet-ontvankelijkheid der verzetsvordering opwerpt om reden van niet-inschrijving van aanlegger in het Handelsregister en gebrek van vermelding dezer;

Overwegende dat de sanctie van niet-ontvankelijkheid ener vordering, voorzien door art. 1 bis der wet

van 30.5.1924, gewijzigd door de wet van 9.3.1929 betreffende de inschrijving in het handelsregister, van strikte interpretatie is en niet toepasselijk op een handelaar die zich enkel verdedigt tegen een vordering tegen hem ingesteld of die verzet instelt tegen een vonnis, dat bij verstek tegen hem werd uitgesproken (Fredericq, Dr. Comm. Belge, n° 118, blz. 223);

Overwegende dat overigens en voor zoveel nodig aanlegger hangende het geding zich een inschrijving in het handelsregister te Brugge verschaft onder n° 29.102, waardoor in ieder geval de niet-ontvankelijkheid gedekt ware (art. 1 bis wet 30.5.1924, gewijzigd door wet 9.3.1929 op het handelsregister);

Overwegende dat derhalve voormelde opwerping van niet-ontvankelijkheid niet dient weerhouden;

Overwegende dat aanlegger zijn vordering in de akte van verzet steunt op het middel dat, naar zijn bewering, de wettelijke voorwaarden tot het uitspreken van het faillissement niet aanwezig zijn, nl.:

- 1) dat aanlegger geen handelaar is;
- 2) dat hij zijn betalingen niet gestaakt heeft;
- 3) dat zijn krediet niet geschokt is.

1. Hoedanigheid van handelaar.

Overwegende dat aanlegger zich zelf in de dagvaarding betitelt « impressario »;

Overwegende dat taalkundig aan het woord impressario (Ital., komende van impressa, onderneming) de betekenis gehecht wordt van ondernemer van concerten of theatrale voorstellingen;

Overwegende dat ter zake zulks overeenkomt met de werkelijke aard der bedrijvigheid van aanlegger, die met de inrichting van het ontvangstcentrum Rivierstadje met attracties in paviljoenen en voorstellingen der « Dancing Waters » de uitbating met winstogmerken van openbare schouwspelen en gemakkelikheden ten doel had;

Overwegende dat dergelijke onderneming uitdrukkelijk door de wet als objectieve handelsdaad voorzien is (Art. 2 der wet van 15.12.1872), zodat aanlegger die deze uitbating gedurende geheel het zomerseizoen aan de Belgische kust voorgenomen had, ontegensprekelijk als handelaar optrad en als dusdanig te beschouwen is;

2. Staking van betalingen en geschokt krediet.

Overwegende dat aanlegger te dien opzichte inroept dat geen enkele schuldeiser, die het faillissement heeft uitgelokt, een effen en vaststaande schuldvordering tegenover aanlegger zou kunnen doen gelden;

Overwegende dat blijkens een mededeling bij brief dd. 10.11.1954 door de curator gedaan aan de raadsman van tweede verweerster op dat ogenblik reeds 13 aangiften van vermoedelijke schuldeisers binnen gekomen waren voor een totaal bdrag van 604.687,80 frank;

dat meerderen van deze schuldeisers optraden ter gelegenheid van het initiatief genomen door tweede verweerster en strekkende tot de faillietverklaring van aanlegger;

dat zelfs reeds door twee schuldeisers werd overgegaan tot het treffen van bewarende maatregelen door beslaglegging;

Overwegende dat aanlegger er zich toe bepaalt voor te houden dat deze schuldvorderingen niet effen en vaststaande, dus niet volledig verrechtvaardigd zouden zijn, en hij dientengevolge nog niet tot betaling zou gehouden zijn;

Overwegende dat, indien alle schuldvorderingen in se als bepaald en definitief vaststaande konden be-

schouwd worden, aanlegger toch niet ernstig kan betwisten dat het merendeel dezer blijkbaar, zoniet geheel dan toch minstens ten dele gegrond moeten voorkomen;

dat het derhalve aangewezen ware voor iemand die beweert zijn betalingen niet gestaakt te hebben en niet in staat van wankelende kredietwaardigheid te verkeren, minstens het niet betwistbaar gedeelte zijner schulden te vereffenen hetzij met de opgestreken inkomsten zijner uitbetaling hetzij met het beweerd nog bestaande krediet, zoniet allerminst voor de erkende schuldbedragen werkelijk aanbod van betaling te doen overeenkomstig de wettelijke bepalingen ter zake;

Overwegende dat aanlegger die reeds surséance van betalingen in Nederland aanvroeg en blijkt te hebben bekomen, wat volgens de geldende rechtsbegrippen alhier een staat van staking van betalingen behelst (Frédéricq, op. cit., n° 626, blz. 845) er zich schijnt toe te beperken het merendeel zijner schulden gewoonweg te betwisten en uitvoerbare titels af te wachten;

Overwegende dat dergelijke houding bezwaarlijk aanvaardbaar is of enkel begrijpelijk in de zin van staking van betalingen, vooral voor iemand die blijkens het door hem naderhand ingeroepen arrest van het Gerechtshof te Amsterdam dd. 9.11.1954 geen noemenswaardige activa zou bezitten en die ten overstaan van in België inbeslaggenomen goederen, betrekking hebbende op zijn uitbating aldaar, voorhield dat deze goederen hem niet toebehoorden, en die overigens geen enkele waarborg van solvabiliteit of kredietwaardigheid verschafte;

Overwegende dat alle voormelde omstandigheden en gedragingen van aanlegger het afdoende bewijs leveren dat hij wel degelijk zijn betalingen gestaakt had en dat zijn krediet bepaald geschokt was;

Onbevoegdheid ratione loci.

Overwegende dat aanlegger bij besluiten dd. 25.11.1954 hetzij na sluiten der verhandelingen, die om deze reden op vraag van tweede verweerster heropend werden ten einde daaromtrent besluiten te laten wisselen — een nieuw middel voorbracht, en nl. besloot tot de onbevoegdheid der Belgische rechtbanken om nog de faling uit te spreken nadat de Nederlandse Rechtsmacht eerst gevat werd door een procedure van surséance van betalingen en van faillietverklaring;

Overwegende dat de feitelijke toestand chronologisch zich als volgt heeft voorgedaan:

21 Juli 1954: de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam verleent voorlopig de gevraagde surséance van betalingen en beveelt de oproeping der schuldeisers voor

2 October 1954: Faillietverklaring op verzoekschrift uitgesproken door de Rechtbank van Koophandel te Brugge;

12 October 1954: de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam wijst het verzoek tot verlening van surséance van betaling af en spreekt het faillissement uit op verzoek (datum blijkt niet uit stukken) der N.V. Lindbergh Touringcars;

22 October 1954: verzet van aanlegger tegen het vonnis der Rechtbank van Koophandel te Brugge dd. 7.10.1954;

9 November 1954: na verhoor in raadkamer vernietigt het gerechtshof te Amsterdam in beroep het vonnis der Arrondissements-rechtbank te Amsterdam dd. 12.10.1954, wijst het verzoek tot faillietverklaring af en verleent definitieve surséance van betaling voor de tijd van één jaar te rekenen van 21 Juli 1954.

Overwegende dat uit deze gegevens en verdere omstandigheden der zaak spruit:

1) dat op 7 October 1954 er een procedure tot surséance van betalingen en wellicht tot faillietverklaring (datum en rekwest onbekend, zie boven) hangende was in Nederland en tevens een procedure tot faillietverklaring in België, procedure welke die dag uitliep op een vonnis van faillietverklaring;

2) dat de schuldeisers in Nederland opgeroepen werden tegen 6 October 1954 voor de Rechtbank te Amsterdam, terwijl blijkt dat de Belgische schuldeisers der Riviera-uitbating te Heist a/ Zee niet opgeroepen werden en vermoedelijk door aanlegger niet werden aangegeven;

3) dat aanlegger op 22 October 1954 verzet aantekende tegen het vonnis der Belgische Rechtsmacht, zonder in de akte van verzet melding te maken van de in Nederland gevoerde procedure van surséance en faillietverklaring, besloten bij vonnis van faillietverklaring der Arrondissements-rechtbank te Amsterdam dd. 12.10.1954;

4) dat aanlegger verhaal in beroep nam bij het Gerechtshof te Amsterdam en de opheffing der in Nederland uitgesproken faillietverklaring alsmede de toekenning der surséance van betalingen bekwam, zonder dat blijkt dat hij gezegd gerechtshof in kennis stelde van de beslissing der Belgische Rechtsmacht dd. 7.10.1954 of van zijn deficitaire handelstoestand in België of dat hij zijn Belgische Schuldeisers der Riviera-uitbating te Heist a/ Zee zou hebben verwittigd, aangegeven of laten oproepen;

Overwegende, dat daaruit dient besloten dat aanlegger een dubbele en evenwijdig lopende procedure voerde in Nederland en België zonder de betrokken rechtsmachten of de respectievelijke schuldeisers der handelsuitbatingen in Nederland en België van het bestaan of verloop der wederzijdse procedures in kennis te stellen;

dat verder blijkt dat pas op 25 November 1954, nadat het arrest door het Gerechtshof te Amsterdam uitgesproken was en bleek niet aan cassatie te zijn onderworpen (verklaring van de griffier dd. 22.11.1954) aanlegger deze in Nederland gevoerde procedure voor de eerste maal inriep voor de Belgische Rechtsmacht om op grond van bepalingen van het Nederlands-Belgisch verdrag van 28.3.1925 de ontkrachting en opheffing dezer Belgische uitspraak wegens onbevoegdheid te betrachten;

Overwegende dat de allereerste verplichting van een handelaar die beweert ongelukkig en te goeder trouw te zijn en van zijn schuldeisers en van de bevoegde rechtsmachten de tegemoetkoming van een uitstel van betalingen verlangt te bekomen is; dat hij aan gezegde schuldeisers en Rechtsmachten een trouwe en volledige uiteenzetting van de stand zijner zaken geeft, met berichtgeving aan alle belanghebbenden;

dat het niet opging de Nederlandse schuldeisers en Rechtsmachten in de waan te laten, dat buiten de aldaar opgegeven schuldvorderingen en nl. concurrente vorderingen voor fr. 77.566,38 en preferente voor fr. 50.000, er geen andere bestonden, dan wanneer bovendien wegens de Riviera-uitbating in België zeer aanzienlijke schulden bleken te bestaan als hoger weergegeven;

Overwegende dat dergelijke verplichting opgelegd is door de wettelijke regeling der surséance van betalingen, en evenzeer geldt waar de handelstoestand van belanghebbende zich uitstrekt over en zijn terugslag heeft op beide landen;

Overwegende dat zulks evenzeer de bedoeling was van de wetgevers der beide kontrakterende landen waar in art. 11, n° 1 van voormeld verdrag (waar-

naar art. 24 verwijst) als voorwaarde der rechtsgeldigheid ener gerechtelijke uitspraak in het andere land bepaald wordt dat de betrokken partijen bij deze gerechtelijke beslissing wettelijk waren vertegenwoordigd of verstekmakend werden verklaard, na wettelijk opgeroepen te zijn geweest;

Overwegende dat — in het midden zelfs gelaten zijnde of schuldeisers bij een procedure van surséance of faillietverklaring als «partijen» in de echte zin van het woord kunnen doorgaan — in ieder geval blijkt dat de schuldeisers der Riviera-uitbating in België, waartegenover aanlegger thans in fine — de beslissing der Nederlandse rechtsmacht wil opwerpen, door aanlegger onkundig werden gehouden der in Nederland gevoerde procedure, wat blijkbaar tegen de door beide kontrakterende landen gestelde voorwaarden en eisen, en in ieder geval tegen de geest der ene rechtsmacht in het andere land ten overstaan der handelsuitbating in dit laatste dient te worden beschouwd;

Overwegende dat bovendien, alhoewel er geen eigenlijke samenhang (litispentie of verknochtheid) kan bestaan tusschen vorderingen hangende terzelfdertijd voor Belgische en vreemde rechtsmachten (cfr. A. Braas, Précis de Procédure Civile, uitg. 1944, d. I, n° 718), toch de rechtsbeginselen des aangaande bij analogie toepasselijk kunnen worden geacht;

Overwegende dat aanvaard wordt, dat de rechtsregelen in zake samenhang en in zake verknochtheid betreffende de bevoegdheid *ratione loci* niet de openbare orde aanbelangen, zodat zij door de Rechtbank niet ambtshalve dienen toegepast en belanghebbende partijen gerechtigd zijn er van af te zien (cfr. A. Braas, op cit. n°s 720, 731 en 732);

Overwegende dat niet blijkt dat de rechtsgelden in zake bevoegdheid *ratione loci* voorkomend in voormeld Nederlands-Belgisch verdrag (art. 20-3^e; bevoegdheid van de rechtsmacht die eerst gevat werd) van openbare orde zouden zijn, zodat dient aanvaard dat door belanghebbende daarvan mag worden afgeweken door verzaking;

Overwegende dat aanlegger in zijn akte van verzet dd. 22.10.1954 zijn verweermiddelen liet gelden als boven beschreven, zonder dat hij op enigerlei wijze gewag maakte van onbevoegdheid wegens een in Nederland hangende procedure;

dat deze omstandigheid evenals het feit, dat hij de procedures betreffende zijn wederzijdse uitbatingen in België en Nederland bestendig gescheiden en van elkaar onkundig hield, er onafwendbaar toe leidden te besluiten dat aanlegger aan de rechtsregelen van het verdrag betreffende de plaatselijke bevoegdheid verzaakte, en er mede akkoord was dat de zaak van faillietverklaring in België door de Belgische Rechtsmachten ten gronde zou worden beslecht;

dat de opwerping van onbevoegdheid *ratione loci* in limine litis, d.w.z. nl. in de akte van verzet diende gesteld (hetgeen overigens een gebeurlijk optreden van de schuldeisers der handelsuitbating in België ten overstaan der procedure in Nederland hadde mogelijk gemaakt) zodat deze opmerking voor de eerste maal gesteld bij besluiten dd. 25.11.1954 als laattijdig voorkomt;

Overwegende dat aldus dient besloten dat aanlegger bij het inleiden van zijn verzetakte er mede akkoord was dat de faillietverklaring in België op 7.10.1954, die immers de eerste was (deze door de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam slechts daterend van 12.10.1954) niet zou kunnen teniet gedaan worden door een gebeurlijke uitspraak in de voor de Nederlandse rechtsmacht hangende procedure, en dat de gevolgen van een desgevallend aldaar te bekomen

surséance ten overstaan der Riviera-uitbating in België zonder uitwerkselen zouden blijven voor zover de faillietverklaring uitgesproken door de rechtbank van Koophandel te Brugge niet door deze laatste rechtbank op verzet of door een hogere Belgische Rechtsmacht in beroep zou worden opgeheven;

Om deze redenen :

de Rechtbank,

Gehoord de Heer aangestelde rechter in zijn verslag gelijkvormig de wet;

Wijzende op tegenspraak, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de ingestelde verzetsvordering ontvanke-lijk doch ongegrond, enz.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

19 februari 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs Roelands en Delvoye.

Naamloze Vennootschap. — Overdracht van aandelen op naam.

De handtekening van de overdrager alleen op de akte van overdracht is zonder werking tegenover de vennootschap, daar deze eenzijdige akte niet bewijst dat de verkrijger aanvaard heeft de verplichtingen na te komen, die op ieder aandeelhouder rusten.

De overdracht geldt ook tegenover de vennootschap, wanneer deze de overdracht in het aandeelhoudersregister ingeschreven heeft, onder haar aansprakelijkheid aanvaardend, dat op grond van de haar medegedeelde elementen de overdracht werkelijk geschied is.

Devos t/ N.V. Malterie l'Avenir en cs.

Gezien de dagvaarding van 8 Januari 1955, waarbij eiseres jegens de N.V. en de andere gedaagden vordert dat de N.V. Malterie l'Avenir ontbonden zou worden, en in vereffening gesteld overeenkomstig de statuten en gebeurlijk de wet, dit op grond van art. 104 der samengeschatte wetten op de handelsvennootschappen;

Overwegende dat volgens eiseres de naamloze vennootschap moet ontbonden worden omdat er 6 maanden verlopen zijn sedert het tijdstip weze sedert 20 maart 1954, waarop het getal der vennoten tot minder dan 7 is gedaald;

dat eiseres als aandeelhoudster belanghebbende is en dat de Rechtbank de ontbinding moet uitspreken;

Overwegende dat de 1e, 3e, 4e, 6e en 7e verweerder akkoord gaan met het feit en de eis;

Overwegende dat de 2e verweerder het bestaan der voorwaarden van art. 104 loochent, betogend :

a) dat, alle aandelen op naam zijnde, de overdracht op 20 maart 1954 door André Vandamme aan Martha Devos, moettende geschieden door een verklaring ingeschreven in het aandelenboek, bedag- en genaamtekend door de overdrager en de overnemer, niet door de overnemer Martha Devos getekend is;

b) dat André Vandamme zijn ene aandeel op 20 maart 1954 niet kon overdragen, daar hij als commissaris de bij de statuten bepaalde borgtocht in aandelen der vennootschap moest leveren, weze krachtens art. 22 der

statuten 1 aandeel te leveren door hem of door een derde, welke borgtocht niet vóór zijn ontlasting overeenkomstig art. 79 W. Hvn. kan opgeheven worden, ontlasting die thans nog moet worden verleend op de eerste dinsdag van maart 1955;

c) dat André Vandamme thans nog commissaris blijft omdat Mevrouw Geo Devos, op 20 maart 1954 ter vervanging van André Vandamme als commissaris gekozen, geen borgtocht heeft geleverd en dus krachtens art. 59 W. Hvn. geacht wordt ontslag te hebben genomen;

Overwegende dat op datum der daging 8 januari 1955 volgende toestand uit het boek der aandeelhouders blijkt:

- 1) Leon Vandamme: 536 aandelen (nrs 1 - 531 + 1481 - 1485);
- 2) Jeanne Vandamme, vrouw R. D'Haese: 525 aandelen (nrs 542 - 1061 + 1486 - 1490);
- 3) Mevr. Martha Devos: 281 aandelen (nrs 1100 - 1300; nrs 1401 - 1475 + 1496 - 1499 + 1500);
- 4) Geo Devos: 148 aandelen (nrs 1301 - 1400; nrs 1062 - 1099; 1491 - 1495 + 1476 - 1480);
- 5) André D'Haese: 5 aandelen (nrs 532 - 536);
- 6) Denise D'Haese: 5 aandelen (nrs 537 - 541);

Overwegende dat de overdracht van het aandeel nr 1500, zogezegd door André Vandamme aan Martha Devos gedaan, inderdaad niet door de overnemer Martha Devos getekend is, dit in strijd met art. 13 W. Hvn.;

dat de handtekening van de overdrager alleen zonder uitwerking is tegenover de vennootschap, vermits deze eenzijdige akte niet bewijst dat de overnemer aanvaard heeft om de verplichtingen die op elke aandeelhouder rusten, te vervullen (Fredericq, T. IV, nr 368, 5e lid);

dat weliswaar deze « ratio legis » ter zake vervuld is, vermits eiseres zelf beweert de overnemer te zijn en zij dus moeilijk zou kunnen voorhouden dat zij tegenover de vennootschap weigert de verbintenissen, aan het aandeel 1500 gehecht, na te komen;

Overwegende dat de overdracht ook jegens de vennootschap geldt wanneer deze, onder haar aansprakelijkheid aanvaardend dat op grond van de haar medegedeelde elementen de overdracht werkelijk gebeurd is, de overdracht in het aandelenregister ingeschreven heeft (R.P.D.B. V° Société Anonyme nr 534, 3°);

dat dan de vennootschap goed doet de verrechtvaardigingstukken te bewaren;

Overwegende dat de vennootschap het verwerven van het aandeel nr 1500 in het register onder de naam van eiseres inschrijft, niet op 20 Maart 1954, maar in September 1952, wat op zijn minst zonderling is, en zonder dat de vennootschap enig bewijs van deze overdracht in September 1952 of in Maart 1954 voorlegt, hoewel zij ter zake als verweerster optreedt;

Overwegende dat de vennootschap de tweede overdracht van 20 maart 1954 niet in haar register heeft ingeschreven;

dat weliswaar de overdracht tussen de partijen zelf niet afhankelijk is van de inschrijving in het register, maar dat de overdracht tegenover de vennootschap slechts geldt door één der 3 vormen aangeduid in de R.P.D.B. V° Société Anonyme nr. 534;

dat er geen 2 overdrachten kunnen gebeurd zijn, zodat er twijfel bestaat, bij gemis aan enig overtuigingsstuk, over de aard, de datum en werkelijkheid van de aangevoerde overdracht en de voorwaarde van lrt. 104 W. Hvn. niet voldoende bewezen is;

Overwegende dat verweerder Leon Vandamme in zijn besluiten dd. 17 juni 1954 in een ander geding niet voorgehouden heeft dat André Vandamme geen aan-

deelhouder meer was en anderzijds de aandeelhouders André en Denise D'Haese vergat;

Overwegende dat eiseres de overeenkomst van 10 januari 1936 niet voorlegt, krachtens dewelke André Vandamme zijn aandeel aan Martha Devos moest overdragen;

dat de Rechtbank de inhoud van deze overeenkomst niet kent, maar dat moest zij een belofte van overdracht behelzen, de overdracht slechts daadwerkelijk zou worden tegenover de vennootschap door het nalaten der vormen voorgeschreven door art. 43, genoemd en door de rechtspraak;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend,
Verleent verstek tegen de 5e verweerder Geo Devos;
Ontzegt in stand van zaken aan eiseres haar vordering; kosten ten haren laste;
Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-
tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 6 juli 1955.

Rechter: M. Struyf.

Advocaten: Mrs. Koll en Le Paige.

Huwelijk. — Keuze van de echtelijke woonplaats. —

De man mag deze keuze niet afhankelijk stellen van de voorwaarde, dat de pas meerderjarige zoon niet in de echtelijke woning zal mogen verblijven.

De in art. 1212 B.W. bedoelde echtelijke verplichting van hulp en bijstand is niet dezelfde als de in artikel 214b B. W. bedoelde verplichting om in de behoeften van de huishouding bij te dragen.

Zo de man in principe alleen de echtelijke woning kiest, mag de vrouw de samenwoning met haar echtgenoot weigeren, wanneer de aangeboden woning niet een naar zijn stand en middelen behoorlijke en voldoende woning is en door de aangeboden samenwoning de veiligheid en de waardigheid van de vrouw in gevaar worden gebracht.

Het druist tegen de waardigheid van de vrouw in, wanneer de man weigert de pas meerderjarig geworden zoon van partijen in de echtelijke woning op te nemen, zulks tegen de wil van de vrouw.

Ghoos t/ Van Bergen.

Aangezien de ontvankelijkheid van aanlegsters vordering betwist is op grond dat deze vordering tegen de kracht van het gewijsde van een vonnis dd. 18 december 1954 van de Rechtbank eerste aanleg te Antwerpen zou indruisen;

Aangezien ten deze de onderhavige eis tot toepassing strekt van artikel 212 van het B. W., wijl het vonnis voormeld op artikel 214bis van zelfde B. W. gesteund is;

Aangezien de echtelijke verplichting van hulp en bijstand voorzien door artikel 212 B. W. niet dezelfde is als de verplichting voorzien door artikel 214bis B. W. om in de behoeften van het huishouden bij te dragen (De Page, I, 205 ter);

Aangezien daaruit volgt dat het middel van onontvankelijkheid ongegrond is;

Aangezien ten gronde verweerder zich vooreerst tegen de eis verzet met te zeggen dat hij nooit geweigerd heeft zijn vrouw volgens stand en rang te ontvangen en haar het nodige levensonderhoud in natura te verschaffen;

Aangezien ten deze als onbetwist tussen partijen vaststaat dat sedert de scheiding verweerder werkelijk aangeboden heeft en thans nog aanbiedt zijn vrouw in een nieuwe door hem gekozen of te kiezen woonst te ontvangen, doch dan op voorwaarde dat de meerderjarige zoon van partijen de echtelijke en voor hem ouderlijke woning definitief zou verlaten;

Aangezien dit aanbod aldus geformuleerd er op neer komt aanlegster tussen hare echtelijke en moederlijke gevoelens te stellen en haar te dwingen tussen beide te kiezen;

Aangezien het vast recht is dat, zo principieel de man alleen de echtelijke woonst kiest, de vrouw de samenwoning met haar echtgenoot mag weigeren, wanneer de aangeboden woonst geen naar zijn stand en middelen behoorlijke en voldoende woonst is en wanneer door de aangeboden samenwoning de veiligheid of de waardigheid van de vrouw in gevaar gebracht worden (De Page, I, 701);

Aangezien verweerder in gebreke blijft te bewijzen dat bij een reden heeft ernstig genoeg om zijn eigen zoon voortaan uit de ouderlijke woning te weren; dat het door hem aangehaalde misverstand en de slag die hij beweert een enkel maal van zijn zoon gekregen te hebben, daargelaten de vraag of deze voldoende bewezen zijn, geen feiten daarstellen op grond waarvan redelijkerwijze kan aangenomen worden dat een ongetrouwde pas meerderjarig geworden zoon voor goed de ouderlijke woning, waar hij steeds geleefd heeft, tegen de wil in van de moeder, moet verlaten, om alleen aan zijn lot overgelaten te worden met al de hieraan verbonden gevaren;

Aangezien wij tot tweemaal toe gepoogd hebben verweerder met zijn zoon tot overeenstemming te brengen, al deze pogingen op de halstarrigheid en ongewettigde vijandigheid van verweerder tegenover zijn zoon stuitten;

Aangezien wij dan ook van oordeel zijn dat het aanbod van verweerder tegen de waardigheid van aanlegster indruist en dan ook als onbevredigend van de hand moet gewezen worden;

Aangezien voorts verweerder opwerpt dat aanlegster geen hulp nodig heeft omdat zij als gerante een persoonlijk inkomen heeft van circa 6.000 frank per jaar, waarbij te voegen het loon van de zoon voornoemd;

Aangezien ten deze aanlegster te recht doet gelden dat niet de zoon, maar de echtgenoot de verplichting van hulp en bijstand voorzien bij artikel 212 B. W. verschuldigd is;

Aangezien voorts aanlegster volstrekt ontkent een inkomen van circa 60.000 frank per jaar te hebben; dat zij haar commissielonen als gerante op circa 2.500 frank per maand schat;

Aangezien gelet op de overgelegde overeenkomsten van gerantschap en aanslagbiljetten in de bedrijfsbelastingen gezegd inkomen op ongeveer 3.000 fr. per maand kan geschat worden;

Aangezien rekening gehouden met de door partijen te betalen huurgelden en het loon van verweerder als afschrijver in stadsdienst zegge ruim 6.000 frank per maand, alsook de schuld die hij aan belastingen te betalen heeft, wij naar billijkheid het aan aanlegster toekomende onderhoudsgeld op 1.750 frank per maand menen te mogen schatten;

Om deze redenen,

rechtdoende op tegenspraak;
verklaren de eis ontvankelijk en ten dele gegrond;
veroordelen verweerder om aan aanlegster te betalen een draagbaar maandelijks onderhoudsgeld van 1.750 frank, te rekenen vanaf heden;

veroordelen verweerder tot de kosten van het geding;

verklaren dit vonnis uitvoerbaar, niettegenstaande elke voorziening.

NOOT : Tegen bovenstaand vonnis werd hoger beroep ingesteld. Men zie in dit nummer ook het vonnis van de Rechtbank te Antwerpen van 8 december 1954.

VREDEGERECHT TE BORGERHOUD

6 september 1955.

Rechter : M. Van den Bergh.
Advocaten : Mrs Koll en Le Paige.

Huwelijk. — Weigering van de verlening van de in artikel 214b B.W. bedoelde rechterlijke machtiging op grond van een door een ander Vrederechter verleende titel.

De bij artikel 214b. B. W. bedoelde machtiging kan verleend worden door de vrederechter van de laatste echtelijke woonplaats, wanneer bij toepassing van de procedure-wet van 10 februari 1953 een andere vrederechter de onderhoudstitel heeft verleend.

In het onderhavige geval moet de machtiging echter worden geweigerd om in het vonnis uiteengezette redenen.

Ghoos t/ Van Bergen.

Gezien de voorgaande akten van rechtspleging o.m. onze vonnissen van 3 augustus 1954 en 5 oktober 1954, een vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, 1e kamer bis, dd. 8 december 1954; A. R. 54.106, een vonnis van de heer vrederechter van het vierde kanton Antwerpen, dd. 6 juli 1955;

Overwegende dat de omstandigheden der zaak thans als volgt zijn :

1° ingaande op een vertoogschrift gesteund op artikel 214b van het B. W. hebben onze vonnissen van 3 augustus 1954 en 5 oktober 1954 huidige aanlegster gemachtigd, eerst voor een tijdvak van twee maanden, dan voor een tijdvak van drie maanden 35 % van het loon van haar echtgenoot rechtstreeks op te nemen. Doel en reden van de beperking van tijd was dat inmiddels partijen het echtelijk leven konden hernemen, het inzicht van partijen definitief een einde aan hun gemeenschappelijk leven, alsdan niet gebleken zijnde;

2° ons vonnis van 5 oktober 1954 werd door vonnis van 1e kamer bis der Rechtbank van Antwerpen 8 december 1954 vernietigd « om reden dat de eerste rechter zowel in strijd met de feitelijke gegevens der zaak als met de wet beslist dat appellant (thans verweerder) zijn echtgenote verlaten had »; dit vonnis neemt aan dat appellant ernstig aanbod had gedaan om het echtelijk leven te hernemen, wettelijk het recht hebbend als voorwaarde te stellen dat de meerderjarige zoon Gaston geen deel zou uitmaken van hun huishouden, de wederzijdse plichten en rechten tussen echtgenoten geregeld door artikelen 212, 213a,

214a van het B. W. der verplichting niet inhoudend voor de vader onderdak te verlenen aan een meerderjarige zoon die zijn gezag zou dwarsbomen;

3° bij exploit van 14 mei 1955 dagvaardt tegenwoordige aanlegster haar echtgenoot voor de heer vrederechter van het 4e kanton te Antwerpen in betaling van een onderhoudsgeld van 3.000 frank per maand op basis ditmaal van artikel 212 van het B. W. en bij toepassing der wet van ?? februari 1953. Verweerder betwist de ontvankelijkheid van dit geding op grond van deze vordering tegen de kracht van het gewijsde van een vonnis dd. 8 december 1954 van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, zou indruisen;

De heer vrederechter ontvangt nochtans het geding om reden dat de eis voor hem ingesteld tot toepassing van artikel 212 van het B. W., wijl het vonnis der Rechtbank van eerste aanleg gesteund is op artikel 214bis van het B. W. en de echtelijke verplichting van hulp en bijstand voorzien door artikel 212 B. W. niet dezelfde is als de verplichting voorzien door artikel 214bis B. W. om in de behoeften van het huishouden bij te dragen;

Ten gronde stelt de heer vrederechter vast dat Van Bergen werkelijk aangeboden heeft en nog aanbiedt zijn echtgenote in een nieuwe door hem gekozen of te kiezen woonst te ontvangen, doch dan op voorwaarde dat de meerderjarige zoon van partijen de echtelijke en voor hem ouderlijke woning definitief zou verlaten.

De reden daartoe zou, volgens hem, niet ernstig genoeg zijn; het stellen dier voorwaarde schept voor de echtgenote een noodzakelijke kans en tegenstelling tussen haar echtelijke en moederlijke plichten, haar onwaardig, en is dan ook als onbevredigend te verwerpen;

Hij raamt de inkomsten per maand van aanlegster als gerante in de boekwinkel op 3.000 frank, zegt dat de zoon niet de verplichting van hulp en bijstand heeft, voorzien bij artikel 212 B. W. in plaats van de echtgenoot en veroordeelt Van Bergen tot een maandelijks onderhoudsgeld van 1.750 frank aan zijn echtgenote;

Dit vonnis betekend in dato 22 juli 1955 wordt door verweerder niet aangekleefd. Het is ons niet gebleken dat het kracht van gewijsde heeft verkregen, verweerder verklaarend het aan te vallen in beroep;

Thans vraagt aanlegster op basis van artikel 214b machtiging om 2.625 (?) of 1.750 frank per maand te mogen innen op het loon van haar man op grond van het vonnis van de heer vrederechter van het 4e kanton Antwerpen dd. 6 juli 1954;

Ontvankelijkheid :

Overwegende dat verweerder opwerpt;

1° dat er kracht van gewijsde is ten opzichte van de huidige vraag, door het vonnis van de 1e kamer bis der Rechtbank van eerste aanleg dd. 8 december 1954;

2° dat artikel 214b niet kan gebruikt worden om een titel tot onderhoudsgeld verleend door de vrederechter (lees andere vrederechter) uit te voeren;

Overwegende dat er alleen kracht van gewijsde is, door het vonnis van 1e kamer bis der Rechtbank van eerste aanleg dd. 8 december 1954, ten opzichte van ons vonnis van 5 oktober 1954;

Overwegende verder dat het vonnis van de heer Vrederechter van het 4e kanton dd. 6 juli 1955, uitvoerbaar is verklaard niettegenstaande elke voorziening, de uitvoerbare vorm in zich zelf bevat en alleen aan ons gevraagd wordt machtiging te willen

verlenen tot het aanwenden van het goedkope en gemakkelijkere uitvoeringsmiddel, zoals voorzien door artikel 214bis;

Oeverwegende dat zo de wet van 20 juli 1932, thans ingelast in de algemene burgerlijke wetgeving, niet heeft voorzien, dat een machtiging zou kunnen verleend worden door de vrederechter van de laatste echtelijke woonplaats, dan wanneer bij toepassing der procedurewet van 10 februari 1953, een andere vrederechter de onderhoudstitel zou verleend hebben, vermits thans een groot deel der vrederechters courant machtiging verlenen op grond van bevelen der voorzitters van rechtbanken van eerste aanleg in kortgeding geveld, ook zelfs wanneer die aangevallen zijn in beroep;

Overwegende nochtans dat wij vrij blijven al of niet machtiging te verlenen; dat wij ter zake van mening zijn de gevraagde machtiging niet te mogen verlenen om volgende redenen :

1° het staat thans vast na een feitelijke scheiding van meer dan één jaar dat partijen het echtelijk leven niet zullen hernemen minstens voor afzienbare tijd geen modus vivendi vindend om dit te doen ter oorzake van de door verweerder gestelde voorwaarde, dat de meerderjarige zoon het ouderlijk dak niet meer zou delen;

2° deze voorwaarde wordt door het vonnis der Rechtbank van eerste aanleg dd. 8 december 1954 als wettig beoordeeld; voor de heer vrederechter van het 4e kanton dd. 6 juli 1955 is daar geen reden toe, stelt die voorwaarde de echtgenote voor een keuze, haar onwaardig, en wordt haar weigering van het echtelijk dak te vervoegeen, op ernstig aanbod door haar echtgenoot gedaan (en nu nog herhaald, als wettig beoordeeld;

3° dit geschil is thans onderworpen aan de beroepsrechtbank; we wensen niet vooruit te lopen op dit geschil, daar we ten gronde, een « préjugé » zouden scheppen ten opzichte van een beslissing door een hogere rechtsmacht te nemen;

4° ten gronde heeft bij toepassing van artikel 212 dan heer vrederechter een onderhoudsbijdrage gesteld op grond van inkomsten en lasten die ook aan betwisting van hogere rechtsmacht zijn onderworpen, zoals blijkt uit de besluiten genomen door verweerder. Ook daarop willen wij geen « préjugé » scheppen.

Inderdaad : bij mogelijke vernietiging van het vonnis van de heer vrederechter van het 4e kanton zou mogelijk verweerder in de goederen der gemeenschap geen waarde vinden door de eis in wederinbreng die hij zou kunnen aanvaard zien bij een toekomstige verdeling van goederen der gemeenschap voor terugbetaling der gelden die aan zijn echtgenote zouden betaald worden door het stadsbestuur van Antwerpen indien wij de gevraagde machtiging zouden verlenen;

Bij bevestiging van de titel van onderhoudsgeld in beroep zou aanlegster het achterstal integendeel kunnen inlopen op wedde of pensioen van verweerder. Er is dus geen ogenblikkelijk gevaar van vertoef; ook geen tegenwoordige noodtoestand van aanlegster;

Om deze redenen,

Wij, vrederechter, tegensprekelijk beslissende, wijzen de eis van aanlegster af en leggen de gedingskosten ten haren laste.

NOOT : Tegen bovenstaand vonnis werd hoger beroep ingesteld. Men zie in dit nummer de opgenomen vonnissen van de Rechtbank te Antwerpen dd. 8 december 1954 en van de vrederechter van het 4e kanton Antwerpen dd. 6 juli 1955.

BIBLIOGRAPHIE

L. Vanheukelen : Dadelijke uitwinning, 1955. (Eigen uitgave). — 45 blz.

De heer Van Heukelen, ere-deurwaarder te Herentals, heeft aan zijn confraters van de Vlaamse landelijke kantons, waar de deurwaarder feitelijk op zichzelf is aangewezen en meestal ingewikkelde rechtsplegingen gans alleen dient te behandelen, een vademecum willen bezorgen voor de procedure inzake dadelijke uitwinning.

Het is een voortreffelijk boekje geworden, zonder enige pretentie, doch met een overvloed uiterst nuttige inlichtingen en aanwijzingen die niet alleen aan de deurwaarders, doch ook aan vele juristen diensten zullen bewijzen. Recente, voor de praktijk belangrijke rechtsleer en rechtspraak worden aangehaald en commenteerd.

BALIELEVEN

HASSELT

De Raad der Orde werd als volgt samengesteld voor het rechterlijk jaar 1955-56 :

Stafhouder : Mr André Byvoet, Hasselt.

Secretaris : Mr Jan Gruyters Jr., Hasselt.

Schatbewaarder : Mr René Verhoeven, Neerpelt.

Leden : Mr Jan Koninckx, Hasselt.

Mr Frans Maris, Leopoldsburg.

Mr Jules Jenné, Sint-Truiden.

Mr Jean Van Noorbeeck, Hasselt.

TIJDSCHRIFTEN

Arbitrale Rechtspraak : n° 417 - september 1955.

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad : afl. 33 - 1 oktober 1955.

Mr C. H. Telders, De Engelse verkiezingen. — Dr G. Czapski, Het Duitse « Bundesentschädigungsgesetz »

en de Nederlanders. — Prof. Mr A. S. Oppenheim. — Mr C. J. A. Hoek, De wensen van Mr Lens inzake de Huurwet. — Mr J. Ligtenstein, Enkele opmerkingen naar aanleiding van de wensen van Mr Lens inzake herziening der Huurwet. — Mr L. Roeleveld, Pensioenen en huwelijksgoederenrecht. — Mr A. P. C. Peters, Beperkte desiderata. — Mr H. Schadee, Gevaren der Zee.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : n° 4414.

Mr J. Rombach Jr., Inbreng tenzij de erflater daarvan heeft vrijgesteld, en inbreng omdat de erflater die gelast heeft, in het Ontwerp-Meijers (1). — Mr G. Polak, Valt het recht de aantasting van de legitieme in te roepen in de gemeenschap? — K. Abma, Rondon de standplaatsen (V, slot).

Journal des Tribunaux : n° 4076 - 2 octobre 1955.

Robert Vouin, Le juge et son expert - Jurisprudence.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : Wetgeving.

Recueils Dalloz et Sirey : 31° cahier - 1 octobre 1955.

Robert Vouin, Le juge et son expert. — F. G., L'exercice de l'action civile par le Conseil national de l'Ordre des pharmaciens. — Jean De soto et Jacques Léauté, Le principe de la procédure contradictoire devant le tribunal administratif et le refus par l'administration, de communication de pièces intéressant le secret de la défense nationale. — Robert Désiry, Compétences respectives du juge des loyers et du juge de droit commun, en matière de résiliation de bail. — Ferdinand Golléty, Le caractère d'actes médicaux, des opérations de chirurgie esthétique. — Pierre Marin, Le report des baux commerciaux sur les immeubles construits par l'Etat en vertu de l'ordonnance du 8 septembre 1945 et attribués aux propriétaires sinistrés. — Emmanuel Blanc, Le relevé de la déchéance résultant de l'expiration du délai d'opposition, devant la juridiction prud'homale.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"